

**Møte onsdag den 29. april 2009 kl. 10**

President: Eirin Faldet

Dagsorden (nr. 75):

1. Spørretime
  - muntlig spørretime
  - ordinær spørretime

**Presidenten:** Fra Venstres stortingsgruppe foreligger søknad om sykepermisjon for representanten Trine Skei Grande fra og med 29. april og inntil videre.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknaden behandles straks og innvilges.
2. Vararepresentanten, Alvhild Hedstein, innkalles for å møte i permisjonstiden.

**Presidenten:** Alvhild Hedstein er til stede og vil ta sete.

Representanten Siv Jensen vil framsette et representantforslag.

**Siv Jensen (FrP) [10:01:27]:** På vegne av representantene Harald T. Nesvik, Jan-Henrik Fredriksen, Vigdis Giltun og meg selv har jeg gleden av å fremsette forslag om å be Regjeringen, innen utgangen av 2009, legge frem forslag om en takordning for hvor mye den enkelte selv skal dekke av utgifter til nødvendig tannbehandling.

**Presidenten:** Representanten Jan-Henrik Fredriksen vil framsette et representantforslag.

**Jan-Henrik Fredriksen (FrP) [10:02:05]:** Jeg har den glede å overbringe et representantforslag fra Harald T. Nesvik, Vigdis Giltun, Bård Hoksrud og Jan-Henrik Fredriksen om å innføre ICD 10 og ICF som behandlingsnorm av nakkeskader som nasjonal behandlingsnorm i samsvar med WHO-konvensjonen som Norge har ratifisert.

**Presidenten:** Representanten Vigdis Giltun vil framsette to representantforslag.

**Vigdis Giltun (FrP) [10:02:46]:** Jeg vil på vegne av Harald T. Nesvik, Jan-Henrik Fredriksen og meg selv fremme forslag om fri etablerings- og refusjonsrett for psykologer og psykiatere med autorisasjon.

Jeg vil samtidig på vegne av Harald T. Nesvik, Jan-Henrik Fredriksen og meg selv fremme forslag om å innlemme Capiro Anoreksisenter i ordningen med fritt sykehusvalg.

**Presidenten:** Representanten Inge Lønning vil framsette tre representantforslag.

**Inge Lønning (H) [10:03:28]:** Jeg har gleden av å fremsette et forslag fra representanten Sonja Irene Sjøli og meg selv om en ny nasjonal helseplan.

Dernest vil jeg på vegne av representanten Sonja Irene

Sjøli og meg selv fremsette et forslag om en konsensuskonferanse for heroinassistert behandling.

Og det tredje forslaget er på vegne av representantene Sonja Irene Sjøli, Vigdis Giltun og meg selv om bedre tilbud til barn med autisme.

**Presidenten:** Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Sak nr. 1 [10:04:06]

*Spørretime*

- muntlig spørretime
- ordinær spørretime

*Muntlig spørretime*

**Presidenten:** Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at følgende statsråder vil møte til muntlig spørretime:

- statsråd Bjarne Håkon Hanssen
- statsråd Trond Giske
- statsråd Bård Vegar Solhjell

De annonserte regjeringsmedlemmer er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

De representanter som i tillegg til de forhåndspåmeldte ønsker å stille hovedspørsmål, bes om å reise seg. –

Vi starter da med første hovedspørsmål, fra representanten Harald T. Nesvik.

**Harald T. Nesvik (FrP) [10:05:01]:** Jeg ønsker å stille et spørsmål til helse- og omsorgsministeren.

Vi ser nå i mediebildet verden over at vi har kommet opp til nivå 4 på Verdens Helseorganisasjons skala når det gjelder hvorvidt vi er i ferd med å få en pandemi eller ikke. Det er selvfølgelig svinseinfluensaen jeg vil spørre om.

Heldigvis har vi i dag sett at Verdens Helseorganisasjon har nedjustert antall dødsfall knyttet til svineinfluensaen i Mexico, såkalte bekreftede tilfeller, fra 20 til 7. Men vårt anliggende i denne sal er selvfølgelig også det som skjer innenfor landets grenser. Nå når det kan se ut som vi har litt tid på oss før vi eventuelt får det til Norge, hvis vi får det til Norge – jeg tror det er viktig at vi ikke hausser det opp, men at vi nå gjør tingene riktig, i riktig rekkefølge, og på en grundig måte – er det viktig at vi gjennomgår de planene og den beredskapen som vi har i Norge, ser på lagrene våre av Tamiflu, og også hva Norge kan bidra med knyttet til det å utvikle en vaksine nå når vi har fått isolert dette viruset.

Vi vet at man på sentralt hold har utviklet en pandemiplan. Den er tykk, den er innholdsrik, og det kan se ut som det er et svært grundig arbeid. Men det som er det store spørsmålet, er jo knyttet til kommunene og den enkelte helseinstitusjon, som kommer til å måtte takle dette dersom det skulle bryte ut i Norge.

Spørsmålet mitt til statsråden er: Hva vil man nå foreta seg overfor norske kommuner? For vi har sett gjennom

media at det ikke er alle kommuner som er godt nok forberedt. Det er grunn til å bruke tiden nå til å iverksette og gjennomgå planene. Altså: Hva vil man nå konkret gjøre for at dette skjer ute i Kommune-Norge?

**Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [10:07:12]:** Jeg tror jeg vil starte med å si at jeg deler veldig mye av den virkelighetsbeskrivelse som representanten Harald T. Nesvik kom med nå, at det er grunn til å ta situasjonen alvorlig, forberede seg på at vi kan stå overfor en pandemi, men at utviklingen så langt også har noen beroligende trekk. Jeg tror at spredningen av dette viruset går saktere enn man fryktet helt i starten. Det er også mye som tyder på at folk ikke blir så syke som man kunne frykte. Det er mye som tyder på at folk som får det, får en kraftig influensa, men at de fleste ikke får mer enn det.

Så til spørsmålet. Jeg er veldig enig med Nesvik i at planene på kommunalt nivå er veldig viktig. Kommunene er jo pålagt å ha en skriftlig smittevernplan og en skriftlig beredskapsplan. Siste gang vi undersøkte det, var i 2007. Da hadde 95 pst. av kommunene en skriftlig smittevernplan og 90 pst. av kommunene en skriftlig beredskapsplan. Så det synes som at det er bra. Men vi kan ikke slå oss til ro med det. Derfor gjennomførte Helsedirektoratet i går et møte med alle fylkesmennene. Fylkesmennene tar nå kontakt med hver eneste kommune og ber om å få se beredskapsplanene, og de skal rapportere tilbake til Helsedirektoratet i løpet av i morgen om hvorvidt planene er i orden eller ikke. Skulle det da være kommuner som ikke har planene i orden, vil de følges opp spesielt fra hvert enkelt fylkesmannsembete. Så jeg mener at vi tar en ekstrasjekk overfor kommunenivået på at ting er i orden. Hver enkelt kommune må vise fram sine planer til fylkesmannen, og vi får en rapport i løpet av morgendagen.

**Harald T. Nesvik (FrP) [10:09:17]:** Takk for det. Jeg takker statsråden for svaret.

Jeg ønsker likevel å følge opp på ett punkt, fordi vi har bl.a. sett fra vårt naboland Sverige i dag at der anbefaler nå svensk UD å innføre reiserestriksjoner til Mexico. Vi har også sett at smittevernkontoret i EU har gått ut og sagt at det bare er i helt nødvendige tilfeller man bør dra til Mexico. Norge har valgt ikke å gå ut med en slik anbefaling.

Ting ser ut til å skje veldig fort her nå. Det er ikke lenger siden enn 25. april at denne snøballen begynte å rulle. Spørsmålet mitt til statsråden er følgende: Vil statsråden sjekke ut om Norge kan bidra økonomisk eller på annen måte for å få utviklet en vaksine for dette? Jeg vet vi har en avtale med et firma, men vil Norge som nasjon kunne bidra? Spørsmål nr. 2: Vil statsråden selv ta initiativ til og sørge for at Stortinget vil bli holdt løpende orientert om dette, slik at man også her er informert om situasjonen på egnet måte? Jeg tror det kan være svært viktig for nasjonen.

**Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [10:10:28]:** Det var mange spørsmål i det innlegget.

Først når det gjelder reiserestriksjoner: Det finnes et

internasjonalt regelverk om reiserestriksjoner som WHO har ansvaret for. WHO har ikke sagt at de innfører restriksjoner på reiser til f.eks. Mexico. Men flere land har sagt, og også vårt helsedirektorat har sagt, at f.eks. reiser til Mexico nå bør gjennomføres bare hvis det er absolutt nødvendig. Så vi ber altså også folk i Norge om å tenke gjennom om det nå er nødvendig å reise til Mexico. Vi er godt i gang med å vurdere spørsmålet om å delta i en utarbeidelse av en vaksine. Der vil vi også få en anbefaling fra WHO om hvorvidt de mener at det nå er riktig å prioritere utarbeidelse av en slik vaksine. Problemet med det vil være at bestillingen av en slik pandemivaksine, altså svineinfluensavaksine, vil stoppe muligheten til å få en vinterinfluensavaksine. Så det er et viktig valg å ta.

**Presidenten:** Det blir fire oppfølgingsspørsmål – først Per-Willy Amundsen.

**Per-Willy Amundsen (FrP) [10:11:50]:** Ute i kommunene opplever man for tiden en svært krevende økonomisk situasjon. Den sittende regjeringen har gitt rammebetingelser til kommunene som er historisk dårlige, i den forstand at man faktisk nå for første gang i historien regner med negative netto driftsresultater i de kommunale regnskapene. Dette går sterkt ut over pleie- og omsorgssektoren. Det er et område det kuttes hardt i – det er beskjeden fra kommunene. Vi vet at mange kommuner sliker med lav bemanning og høyt sykefravær innen pleie- og omsorgsinstitusjonene, og man har en generelt krevende situasjon.

Derfor stiller jeg dette spørsmålet: Dersom situasjonen, mot formodning, skulle vise seg å bli svært krevende med en epidemi ute i kommunene, mener statsråden at denne regjeringen har (presidenten klubber) utrustet kommunene med de (presidenten klubber igjen) nødvendige økonomiske ressurser for å møte den problemstillingen?

**Presidenten:** Taletiden er altså begrenset, og det lyser en liten lampe når det nærmer seg slutt på taletiden.

**Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [10:13:16]:** Det kunne jo vært fristende å svare på mange vis på det spørsmålet som inneholdt så mange feil i premissene. Jeg tror imidlertid jeg vil velge å ta en litt mer seriøs innfallsvinkel til det og si at når vi nå går ut og ber kommunene forberede seg på at dette kan bli en pandemi, ligger det ingen økonomiske begrensninger fra statens side på hva slags planer som nå skal utarbeides. I samråd med Finansdepartementet og Regjeringen bestiller vi nå de medisinene vi trenger, vi forbereder oss på alle mulige måter, og det ligger ingen økonomiske vurderinger av at egentlig hadde vi hatt lyst til å gjøre det, men vi har ikke råd. Vi gjør det som nå er mest mulig rett å gjøre på alle nivå for å være forberedt på at det kan komme en situasjon som blir alvorlig. Så det er en helt kunstig og søkt problemstilling som representanten Amundsen nå tar opp.

**Presidenten:** Inge Lønning – til oppfølgingsspørsmål.

**Inge Lønning (H) [10:14:20]:** Frykten for pandemi er har jo mange sider, i tillegg til de rent medisinske. Det dreier seg i høy grad om psykologiske forhold og massepsykologiske reaksjoner.

I dagens Bergens Tidende er det et stort oppslag om at det finnes norske leger og tannleger som nå driver og hamstrer medisiner til eget og familiens bruk. Jeg håper at det er et oppslag som er overdrevet.

Mitt spørsmål til statsråden går på en meget viktig side, nemlig hvorledes vi håndterer informasjonsproblemet i denne sammenheng. Har vi et tilstrekkelig beredskap når det gjelder å informere befolkningen i sin helhet på en saklig, betryggende, skikkelig og begripelig måte når disse situasjonene oppstår? Det gjelder også de tilfellene vi har hatt av E. coli-smitte i det siste. Mener statsråden at vår beredskap når det gjelder å gi god informasjon, er tilstrekkelig?

**Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [10:15:36]:** Det er et viktig spørsmål som representanten Lønning tar opp. Det er vel få ting her i verden som er så gode at de ikke kan bli bedre. Det er i hvert ett av de temaene som vi nå diskuterer, om vi har en god nok informasjonsstrategi. Så langt har vi satset veldig sterkt på å spre adressen til Folkehelseinstituttets hjemmeside, og vi har linket oss dit på alle mulige måter. Hvis en går inn på ulike departement, f.eks., ligger det lenker til Folkehelseinstituttet. Hovedveien er å spre informasjon til media, til folk flest, til leger osv. via Folkehelseinstituttet. I tillegg har vi satset tungt på å informere alle leger, altså helsevesenet, som vil være det naturlige kontaktpunktet for folk som er urolige av en eller annen grunn. Så informasjonen skal være best mulig der ute, ikke bare for fastlegene, men for alle registrerte leger.

**Presidenten:** Laila Dāvøy – til oppfølgingsspørsmål.

**Laila Dāvøy (KrF) [10:16:50]:** Verden holder pusten mens vi ser hvilken vei svineinfluensaen, som smitter mellom mennesker, går. Kristelig Folkeparti har tillit til at beredskapen for Norge, som statsråden har gjort rede for, er god.

I dag leser vi i Dagsavisen at Care Norge sier at hvis det blir en pandemi som sprer seg over hele verden, blir de veldig bekymret for den fattige del av verden. Vi vet at de kan bli hardest rammet, fordi de også har andre sykdommer som underernæring osv. Jeg leser også at Verdens helseorganisasjon ønsker å rette oppmerksomheten mot verdens fattige land.

Mitt spørsmål er: Hva kan den norske regjering gjøre for å bistå fattige land, også slik at de får den nødvendige beredskap?

**Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [10:17:44]:** Jeg tror det er viktig for meg å starte med å si at det spørsmålet først og fremst må stilles til andre i Regjeringen enn meg, for så langt har jeg et veldig sterkt fokus i mitt arbeid på nasjonal beredskap og det å sørge for at vi som myndigheter tar vare på egen befolkning best mulig i en mulig

forverret situasjon. Det mener jeg er helt legitimt. Vi blir ikke bedre i stand til å hjelpe andre ved at vi ikke tar vare på egen befolkning.

Mitt hovedansvar nå er å sørge for at Norge – norske myndigheter og vårt system – er best i stand til å ivareta den norske befolkning. Så tror jeg det er veldig viktig at vi i tillegg stiller ledig kapasitet til disposisjon for WHO for å kunne bidra overfor andre land også. Der er det en diskusjon i gang. Men jeg tror at Utenriksdepartementet vil være bedre i stand til å redegjøre for hvordan vi bidrar i så måte, og hva vi tenker i så måte.

**Presidenten:** Gunvald Ludvigsen – til oppfølgingsspørsmål.

**Gunvald Ludvigsen (V) [10:19:00]:** For tre–fire år sidan herja fugleinfluensaen i verda, spesielt i Asia. I etterkant av det, i desember 2007, stilte eg eit spørsmål her i salen til den dåverande helseministeren om Regjeringa ville sørge for ytterlegare innkjøp av Tamiflu utover dei 1,4 millionar behandlingsskurane som ein då hadde. Det er nøyaktig det same talet på kurar som ein har i dag. Statsråden svarte at det kunne vere aktuelt, og at det ville bli vurdert.

Nærmare to år seinare har ikkje noko skjedd med omsyn til eit styrkt Tamiflu-lager i Noreg. Eit tilstrekkelig lager betyr òg tryggleik for befolkninga. Eg trur at vi då vil unngå panikk og hysteri – og hamstring, som blei nemnt.

Spørsmålet mitt er: Er statsråden fornøgd med at ikkje noko har skjedd sidan desember 2007, sett i ljøs av utbrotet av svineinfluensaen?

**Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [10:20:04]:** Spørsmålet er vurdert. Det er et veldig klart, faglig råd om hva slags Tamiflu-lager vi skal ha. Det tar utgangspunkt i følgende resonnement: Det verste scenarioet går på at halvparten av befolkningen får smitten – det er erfaringstall fra spanskesyken, det verste vi har opplevd – og at halvparten av dem som får smitten, blir syke. Da må 25 pst. av befolkningen ha Tamiflu, for Tamiflu skal gis når en blir syk. Vi har et lager som dekker 33 pst. Vi har altså et lager som dekker godt over de verste scenarioer som fins. Så når jeg spør fagmiljøene om det – og dette er vurdert i en egen pandemi-komité som vi har, med et bredt sammensatt fagmiljø – sier de at vi har nok. Vi har mer enn det verste-scenarioet skisserer at vi trenger. Da mener jeg at det er et så klart, faglig råd at jeg velger å følge det. Vi har fulgt alle de faglige rådene vi har fått, og det mener jeg må være det rette politiske utgangspunktet.

**Presidenten:** Vi går videre til neste hovedspørsmål.

**Ine Marie Eriksen Søreide (H) [10:21:26]:** Mitt spørsmål går til kunnskapsministeren.

I påsken offentliggjorde Arbeiderpartiet en meningsmåling som viser at partiet gjør det relativt bra når det gjelder troverdighet i utdanningspolitikken, og at SV gjør det veldig dårlig. Etter tre og et halvt år og tre statsråder i de-

partementet mener bare 8 pst. av velgerne at SV er et troverdig utdanningsparti. Til sammenligning mener 22 pst. av velgerne at Høyre er et troverdig utdanningsparti. Det er jo et langt høyere tall enn valgresultatet fra 2005, f.eks., skulle tilsi.

Det kan være mange årsaker til SVs lave troverdighet. Det ene kan jo være at velgerne ser at SV bryter løfter. I Soria Moria-erklæringen var det klart at det skulle bli økte bevilgninger til universiteter og høyskoler, og så er det i realiteten en realnedgang. Løftet var også at det skulle bli flere lærere. Det er færre lærere nå enn i 2005. Det kan også være at velgerne ser at det er rot og kaos. Skal det være frivillig eksamen, eller skal det ikke? Skal vi få ett estetisk fag, eller skal vi ha flere? Skal friskolene få lov til å fortsette å drive, eller skal SVs landsmøtevedtak gjelde?

Det kan også være slik at velgerne ser manglende gjennomføring. Det er jo fortsatt mye prat og lite handling, og 20 pst. av elevene kan fortsatt ikke lese og skrive ordentlig når de går ut av ungdomsskolen.

Hva mener statsråden er årsaken til SVs lave troverdighet blant velgerne i utdanningspolitikken?

**Statsråd Bård Vegar Solhjell [10:23:05]:** Det er jo på valdagen at både SVs, Høgres og andres tillit skal målast. Og mitt inntrykk er at ikkje berre SV, men òg Høgre kunne ønskt seg noko betre siffer på valdagen enn det vi i dag har på meiningsmålingane.

Så trur eg at det hovudbiletet veljarane no sit med i skulepolitikken, som på mange andre felt, er at vi har vore gjennom ein snuoperasjon og ei opprydding etter den førre regjeringa.

For det første ser vi no for første gong på over ti år at resultatene til elevane frå internasjonale undersøkingar og våre eigne undersøkingar går opp. Den internasjonale TIMSS-undersøkinga, som vart offentleggjort før jul, viser ein framgang for norske elevar i matematikk, særleg i matematikk og naturfag på 4. trinn.

For det andre ser vi ein snuoperasjon når det gjeld interesse for læreryrket. Etter fleire år med nedgang, har vi no ein vekst i søkinga til lærarutdanninga på 35 pst. – den suverene vinnaren i Samordna opptak. Det er etter at vi no har gjort omfattande tiltak for å gi lærarane meir støtte i skulen og meir vidareutdanning, men òg for å rekruttere fleire til yrket.

Dessutan har vi no vore gjennom ei opprydding etter at den Høgre-dominerte regjeringa sette i gang ei omfattande privatisering av norsk skule. Vi har hindra at det er slik at enkelte fylke har opptil ein av fire elevar i private skular. I staden for at vi har ei rekkje skular drivne av konsernet John Bauer, som Høgre-regjeringa opna for, har vi fått plassert dei på sidelinja, slik at det framleis skal vere ein offentlig fellesskule i Noreg. Det er desse tinga debatten kjem til å dreie seg om: Skal vi fortsetje med ei satsing på den offentlege fellesskulen og styrkje lærarane, i staden for å gi dei skylda, og forbetre det breie læringsmiljøet og kunnskapen i skulen i åra som kjem?

**Ine Marie Eriksen Søreide (H) [10:25:08]:** Dette må jo være historiens merkeligste snuoperasjon. Skulle det

være nødvendig å sørge for færre lærere i skolen? Skulle det være nødvendig å sørge for mindre bevilgninger til universiteter og høyskoler? Det syns jeg er en veldig merkelig snuoperasjon.

I Klassekampen 25. april i år hevder statsråden at undersøkelsen er

«et tegn på at vi har bånnsolid tillit fra velgerne for den skolepolitikken vi fører».

Bånnsolid må vel i denne sammenheng bety solid plassert på bønn, skulle jeg tro.

I det rød-grønne utstillingsvinduet Trondheim er det en sentral skolepolitiker som sier:

«Vi har hatt to svake statsråder, det må det være lov å si her. Ap må ta tilbake kunnskapsdepartementet. Skolepolitikk er for viktig til at SV kan styre den.»

En til følger opp:

«Ap har ikke klart å fylle det tomrommet Solhjell har skapt.»

Er det en utfordring for statsråden at sentrale arbeiderpartipolitikere vil fjerne SV fra departementet?

**Statsråd Bård Vegar Solhjell [10:26:07]:** Nei, men det som er ei utfordring, er at representanten gir feil informasjon frå Stortingets talarstol.

Før det første: Det har vorte fleire lærarar enn det var då den raud-grøne regjeringa overtok. Ved å gå til Grunnskulens Informasjonssystem kan ein sjekke det, det vert offentleggjort av Statistisk sentralbyrå. Lærartettleiken har auka, altså at gruppene vert mindre – ikkje så mykje som vi skulle ha ønskt oss, men i motsetnad til i førre periode, då lærartettleiken gjekk litt ned kvart år, er tendensen snudd, det kan ein finne i den same statistikken.

Løyvingane til både høgare utdanning og forskning har auka. Og forskingsløyvingane har auka langt meir under den raud-grøne regjeringa, med 3,5 milliardar kr, enn det dei gjorde under den førre regjeringa, då dei auka med noko over 2 milliardar kr. Så inntrykket som representanten prøver å gi her på Stortingets talarstol, er feil. Det er satsa meir på skule og meir på høgare utdanning – derfor betre resultat.

**Presidenten:** Det blir fire oppfølgingsspørsmål – først Anders Anundsen.

**Anders Anundsen (FrP) [10:27:19]:** Tiden går fort. Øystein Djupedal – den gang kunnskapsminister – sa til VG 27. mai 2007 om SVs skolepolitikk: «Vi har valgt feil.»

Videre står det:

«Kunnskapsminister Øystein Djupedal gir seg selv strykkarakter: Han innrømmer at SV ikke har lagt nok vekt på kunnskap i skolen.»

Ett år senere, i mai 2008, var det en litt bitrere tidligere statsråd Djupedal som sa omtrent som følger: SV manglet en helhetlig utdanningspolitikk. Vi tok rett og slett over en utdanningspolitikk som var lettvent fundert og enkel å angripe.

Så det egentlige spørsmålet er vel om SV har noen troverdighet i skolepolitikken å tape.

**Statsråd Bård Vegar Solhjell [10:28:06]:** Vi har gjennomført viktige forbedringar og ein snuoperasjon etter den førre regjeringa, og det fortset vi med i neste periode. Vi treng endå fleire lærarar enn med den forbedringa vi har hatt i denne perioden. Derfor er det viktig at vi ser ein sterk vekst i rekrutteringa nettopp til lærarutdanninga, og at kommunane får meir pengar. No har landsmøtet både til SV og til Arbeidarpartiet vedteke at ein treng ein klarare nasjonal innretning og styring og eit rammeverk for å få lærarane ut i klasserommet.

Så treng vi òg å jobbe endå betre med innhaldet i skulen, ikkje minst gjennom ein utvida skuledag der vi forbedrar innhaldet i skulen og SFO, og får meir fysisk aktivitet inn i skulen. Og ikkje minst må vi halde Framstegspartiet og Høgre ute av regjeringskontora fordi dei igjen vil setje i gang den privatiseringsbølga som vi var nøydde til å rydde opp i etter at den førre regjeringa sat, støtta av Framstegspartiet.

**Presidenten:** Inge Lønning – til oppfølgingsspørsmål.

**Inge Lønning (H) [10:29:17]:** I tilknytning til ordvekslingen mellom statsråden og representanten Ine Marie Eriksen Søreide må det være tillatt å minne om at det er statsråder som har en informasjonsplikt, den er til og med grunnlovfestet.

Statsråden er åpenbart veldig glad i snuoperasjoner. Det er hans parti også. SVs landsmøte vedtok, så vidt jeg har oppfattet, at man ønsker å nasjonalisere de pedagogiske alternativskolene, Steinerskolen og Montessoriskolen. De skal altså fratas sin selvråderett og bygges inn i det offentlige skolesystem. Og man ønsker å forby private livssynsskoler. Er det også en snuoperasjon i rekken av de mange snuoperasjonene som vi kan vente oss skal bli realisert i neste stortingsperiode?

**Statsråd Bård Vegar Solhjell [10:30:14]:** Det er nok ingen snuoperasjon, for i setninga før det Lønning sikta til i vårt program, står det at SV ønskjer å forsvare dagens privatskulelov – den vi har gjennomført for å hindre den omfattande privatiseringa av skulen som Høgre har gått inn for.

Så i programmet for dei neste fire åra står SV på at vi forsvarar dagens privatskulelov. Det er inga hemmelegheit at SV i mange år har vore sterkt kritisk til ei utvikling mot at vi skal ha mange religiøse privatskular i Noreg. Men vi er godt nøgde med den lova vi sjølve har lagt fram. Derfor står det òg i programmet at i neste fireårsperiode vil vi forsvare den lova.

**Presidenten:** Kjell Ingolf Ropstad – til oppfølgings-spørsmål.

**Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [10:31:05]:** At SV sin til-lit i skulepolitikken er svekt, overraskar meg ikkje. Det er ganske utruleg at trass i at denne regjeringa har 180 milliardar kr meir enn den førre regjeringa, var likevel det einaste dei klarte å få til i skulen i 2008, åtte nye lærarar. Det dei derimot klarte, var å innføre sju fleire veketimar

for dei aller minste elevane. Det er ganske spesielt at partiet som ønskjer seks timars arbeidsdag for vaksne, vil ha fleire skuletimar for dei aller minste.

Om ein ser ein dårleg film som varar i tre timar, blir han betre av å vare ein time til? Nei, han blir betre dersom ein fyller han med innhald og kvalitet. Dersom det er noko som kan skape kvalitet i skulen, veit me at det er fleire og gode lærarar. Vil SV likevel fortsetje med å satse på fleire timar framfor å satse på fleire lærarar?

**Statsråd Bård Vegar Solhjell [10:32:01]:** Dette er eit godt eksempel på at om ein verkeleg prioriterer skulen, må ein forstå at både talet på timar og innhaldet i dei timane er viktig. Dette innlegget står jo i eit litt merkeleg lys, all den tid Kristeleg Folkeparti i førre perioden, då dei faktisk styrte, gjekk inn for å utvide timetalet i grunnskulen. Det er ingen tvil om at det har vore riktig å fortsetje med det, ikkje berre i norsk, matematikk og engelsk, men òg med fysisk aktivitet, som er gjort i denne perioden. Derfor skal vi fortsetje med det. Samtidig har vi gjennomført, gjennom GNIST-kampanjen, ei omfattande satsing for å få fleire lærarar, som begynner å gje resultat i form av ein enorm auke i søkinga til lærarutdanninga, vi gjev meir vidareutdanning til lærarane, vi opprettar ei eiga rektorutdanning frå hausten av, og vi begynner med å slå ned på at for mykje byråkrati og andre arbeidsoppgåver dominerer arbeidsdagen. Så vi må satse på fleire lærarar med meir kompetanse, men òg på ein utvida og betre skuledag.

**Presidenten:** Odd Einar Dørum – til oppfølgings-spørsmål.

**Odd Einar Dørum (V) [10:33:10]:** Det virker som om statsråd Solhjell også har en viss erfaring med landsmøtevedtak. Da må jeg stille følgende spørsmål: Er det slik at det er statsminister Jens Stoltenberg som er den entydige fortolker av SVs landsmøtevedtak, eller er det SVs nestleder, statsråden eller partiet SV selv? For vi var i salen da statsministeren i spontanspørretimen fikk spørsmål om SVs snuoperasjon – fra på den ene siden å si at man skal ha friskoler, og på den andre side si at man liker dem ikke og skal bli kvitt dem. Statsministeren sa: Det er ikke aktuelt å gjennomføre denne politikken. Når skal vi få høre så klar tale fra SV om det merkelige vedtaket som statsråden ble nedstemt på, og som i praksis ville forby private skoler, som i praksis ville oppheve Steinerskoler og Montessoriskoler og la dem få lov til å overleve som mulige statlige filialer under den offentlige skolen? Når skal vi få høre noe fra SV som er like klart og tydelig som det statsministeren sa i denne salen? Eller er det slik at SV nå har delegert til statsminister Stoltenberg å fortolke SV, fordi man ikke klarer å gjøre det selv?

**Statsråd Bård Vegar Solhjell [10:34:09]:** Dette innlegget var kanskje førebudd før mitt førre svar. Som Dørum hendig unngår å leggje merke til, står det i vårt nye program for neste stortingsperiode at vi skal forsvare dagens privatskulelov. Andre formuleringar om privatskular som står der, gjeld på sikt. Tydelegare kan det vel ikkje vere

kva som er vår politikk dei neste fire åra. Vi vil forsvare dagens privatskulelov.

Så er det riktig at Venstre og SV har forskjellig syn på privatskular. Venstre har valt å ikkje vere med på det forliket vi har inngått med Kristeleg Folkeparti som avgrensar ei privatisering av skulen. Dei har sete i ei regjering som førte ein politikk som opnar for kommersialisering av skulen gjennom fleire privatskular, og dei har hatt eit meir positivt syn på at elevar kan gå i religiøse privatskular, enn det SV har hatt. Så den diskusjonen vil nok fortsetje. Men det viktigaste i neste periode vert å hindre at Venstre, Høgre og Framstegspartiet opnar for ei massiv privatisering av skular, med kommersielle aktørar, og at vi kan forsvare dagens privatskulelov.

**Presidenten:** Vi går vidare til neste hovudsprørsmål.

**Laila Dāvøy (KrF) [10:35:29]:** Jeg vil gjerne få stille et spørsmål til helse- og omsorgsministeren.

Høsten 2007 inngikk regjeringspartiene, Kristelig Folkeparti og Venstre en avtale om å styrke eldreomsorgen. Avtalens første punkt var styrking av eldres rettigheter gjennom innføring av en verdighetsgaranti. Dette skulle skje i forbindelse med en felles helse- og sosiallovgivning som den gang, av daværende helseminister, ble sagt å være nært forestående. Fortsatt er ikke denne saken engang sendt på høring.

Riksrevisjonens rapport om eldre som ikke får en verdig omsorg i dag, har mer enn synliggjort at det nå haster med å styrke eldres rettigheter. Rett til institusjonsplass når det er behov for det, enerom, tilrettelegging for demente, riktig medisin, rett til å styre egen døgnrytme, god ernæring og dagtilbud er noe av innholdet i verdighetsgarantien som Regjeringen har lovet å gjennomføre. Mitt spørsmål er: Når vil statsråden styrke eldres rettigheter gjennom verdighetsgarantien?

**Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [10:36:56]:** Det er et viktig og forståelig spørsmål som representanten Dāvøy tar opp her. Svaret på spørsmålet er at gjennom arbeidet med samordningsreformen valgte vi å stoppe arbeidet med en felles helse- og sosiallovgivning, fordi vi ser at vi som følge av samordningsreformen vil stå overfor en vesentlig styrking av den kommunale helsetjenesten. Derfor har vi sagt at det vil bli feil å sende på høring nå et lovforslag der man ikke greier å ta inn over seg konsekvensene av samhandlingsreformen.

Nå er det jo slik at de fleste konklusjoner i forbindelse med samhandlingsreformen er trukket. Det vil i løpet av juni komme en stortingsmelding der Regjeringen vil skissere sin politikk på dette området. Da vil vi for fullt starte opp igjen med lovrevisjonsarbeidet, for da vil vi ha det grunnlaget vi trenger for å beskrive den framtidige kommunale helsetjenesten, som vi mener det er nødvendig å få på plass, og som jeg tror det vil bli ganske bred politisk oppslutning om. Jeg tror at representanten Dāvøy og Kristelig Folkeparti vil like det de der kan lese.

Så må vi sette fart på dette, for det har vært en utsettelse. Med dette mener jeg å si at jeg tar sikte på å legge fram

et forslag til ny, felles helse- og sosiallov i vårsesjonen 2010.

**Laila Dāvøy (KrF) [10:38:27]:** Regjeringen mangler oversikt over hvor mange nye årsverk som er tilfalt sykehjemmene, der de sykeste eldre bor.

Kristelig Folkeparti har de siste dagene samlet inn en oversikt over en rekke kommuner som forteller enten om færre pleiere eller at antallet årsverk de siste årene har vært uendret. I over 50 pst. av svarene finner vi dette. Flere rapporter, bl.a. fra Helsetilsynet, melder om svikt i eldreomsorgen. Eldre får ikke den hjelpen de trenger. Medisineringen er i mange tilfeller ikke forsvarlig. Ser ikke statsråden behovet for å styrke de eldres rettigheter pr. i dag nå?

**Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [10:39:16]:** Jeg svarte vel på det spørsmålet i mitt første svar, nemlig hva som er tempoplanen for å legge fram et forslag til ny, felles helse- og sosiallov. Jeg tror det ville ha vært helt meningsløst å legge fram lovforslaget nå – for så umiddelbart å begynne å endre det, som følge av samhandlingsreformen. Jeg føler at det er et ganske logisk resonnement at de to reformene må gå hånd i hånd.

Det som er feil i representanten Dāvøys siste innlegg, er dette at det ikke har vært en styrking av antall ansatte i pleie- og omsorgstjenesten i kommunene, for siden 2004 har det blitt over 10 000 flere årsverk nettopp i pleie- og omsorgssektoren. Og det som så langt har vært et poeng fra Kristelig Folkepartis og andres side, er at dette er et tall som bare Statistisk sentralbyrå har stått for. Men de siste tallene fra Kommunenes Sentralforbud sier også at det nå er over 10 000 nye årsverk. Så kan man si at det er for lite – men det er 10 000 nye årsverk! Regjeringen har i så måte oppfylt sine løfter.

**Presidenten:** Det blir fire oppfølgingsspørsmål – først Harald T. Nesvik.

**Harald T. Nesvik (FrP) [10:40:43]:** Vi kunne alle følge de såkalte forhandlingene om det eldreforliket som regjeringspartiene inngikk med Kristelig Folkeparti og Venstre. Høyre og Fremskrittspartiet mente at dette bare var ord på et papir – at det var lite innhold når det gjaldt verdien av det. Dessverre har vi jo sett at man ikke har fulgt opp avtalen med Kristelig Folkeparti og Venstre – men det får bli en sak mellom Kristelig Folkeparti, Venstre og Regjeringen.

Mitt spørsmål til statsråden dreier seg om følgende: Statsråden gjentok nå at når det gjelder de årsverkene som man henviser til, er det bare Statistisk sentralbyrå og Regjeringen som viser til antallet. Men vi har aldri stilt spørsmål om hvorvidt det er blitt nye årsverk innenfor pleie- og omsorgssektoren. Det opposisjonen har tatt opp, er at statsministeren gjentatte ganger har sagt: 10 000 nye årsverk innenfor *eldreomsorgen*. Og der er det blitt 4 400–4 900 nye årsverk. Hva er statsrådens kommentar til det?

**Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [10:41:48]:** Jeg har lyst til å starte med å si at det gleder meg at vi er enige om at denne regjeringen har sørget for over 10 000 nye årsverk i pleie- og omsorgssektoren. Det er et skritt framover – og et ganske imponerende stykke arbeid. Det er altså statistikk for 2004–2008, og det er flott hvis også lederen i helse- og omsorgskomiteen er enig med oss i at vi på de årene har styrket pleie- og omsorgssektoren med over 10 000 årsverk.

Hvis vi tar utgangspunkt i 2005, førte politikken til den regjeringen som Fremskrittspartiet støttet, til at det fra 2004 til 2005 ble færre årsverk. Tar vi utgangspunkt fra da vi tok over, er tallet mye høyere enn 10 000. Og det er bra.

Så er det helt riktig som Harald Tom Nesvik sier, at av og til brukes begrepet «eldreomsorg» istedenfor «pleie og omsorg». Det er feil, og det har også statsministeren sagt at man ikke må gjøre – det blir upresist. Det er selvkritikk i det, for løftet gjelder pleie- og omsorgssektoren. Det er der vi har statistikk, og det er der vi kan dokumentere at vi oppfyller våre løfter.

**Presidenten:** Inge Lønning – til oppfølgingsspørsmål.

**Inge Lønning (H) [10:43:08]:** Jeg er ikke helt sikker på om det statsråden nå gjorde, var å ta selvkritikk på statsministerens vegne – eller om det var en kritikk rettet til statsministeren. Men som Harald Tom Nesvik pekte på, har statsministeren mange ganger sagt akkurat det – 10 000 nye årsverk til *eldreomsorgen*. Hvis vi nå endelig er enige om at det i høyden er halvparten av disse årsverkene som har gått til eldreomsorgen, er det i hvert fall et skritt i retning av litt større klarhet.

Det såkalte eldreforliket, som Høyre og Fremskrittspartiet valgte å stå utenfor, har vel vist seg å være et helt uforpliktende og innholdstomt forlik. Jeg oppfatter statsrådens svar til Laila Dāvøy slik at verdighetsgarantibegrepet er avskrevet én gang for alle. Er det riktig at man fra Regjeringens side så langt ikke har gjort noe for å følge opp den forliksavtalen man inngikk med Venstre og Kristelig Folkeparti?

**Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [10:44:12]:** Nei, det er ikke riktig, for den avtalen handler om noe mer enn verdighetsgarantien. Den handler om flere ansatte, den handler om flere boliger, og den handler om flere sykehjemsplasser. På område etter område legger vi stor vekt på denne avtalen, fordi vi er veldig opptatt av at seriøse, skikkelige partier i Stortinget, som Kristelig Folkeparti og Venstre, selvfølgelig skal tas på alvor av oss som avtalepart.

Men på ett område er vi så langt ikke fornøyd med måten vi har greid å følge opp avtalen på. Det skal vi ta i forbindelse med behandlingen av felles helse- og sosiallov. Da skal vi ha en god og skikkelig prosess med både Kristelig Folkeparti og Venstre om på hvilken måte verdighetsgarantien kan komme til uttrykk i det lovforslaget vi skal legge fram for Stortinget i vårsesjonen 2010. Jeg har forklart hvorfor vi får en utsettelse av det. Det er vel-

dig synd at Høyre har valgt å sette seg selv på gangen når det gjelder så viktige samtaler om en viktig samfunnssektor i Norge, men det er et standpunkt Høyre må stå for selv. Kristelig Folkeparti og Venstre skal tungt være med på dette arbeidet.

**Presidenten:** Bjørg Tørresdal – til oppfølgingsspørsmål.

**Bjørg Tørresdal (KrF) [10:45:23]:** Først må jeg takke statsråden for fine ord om Kristelig Folkeparti.

Så til saken: Uansett hvordan en snur og vender på det og diskuterer tall i denne saken, handler det om kommunøkonomi. Det er kommunenes økonomi som er avgjørende for hvor mange stillinger vi kan ha i alderspleien og i eldreomsorgen. Situasjonen er dessverre slik i over halvparten av landets kommuner at en i disse dager ikke øker bemanningen, men en kutter i antall stillinger i eldreomsorgen. Det er alvorlig. Samtidig har Stortinget bestemt at en skal bedre situasjonen – en skal få verdighet inn i eldreomsorgen. Når jeg hører på statsrådens svar, sier han ja til det. Det er fornuftig at det kommer en reform, og at en skal se på helheten i denne reformen. Men det jeg også har hørt, er at den skyves på – til 2012.

Så blir mitt spørsmål: Hva vil statsråden gjøre i mellomtiden, før en får denne reformen på plass, når det gjelder situasjonen på det enkelte sykehjem i Norge, der en trenger flere og ikke færre stillinger?

**Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [10:46:25]:** Jeg skjønner jo at man kan stille spørsmål ved min bruk av tall. Jeg har også forstått at man ikke helt stoler på at Statistisk sentralbyrå kan regne. Det synes jeg er litt mer oppsiktsvekkende. Men la meg si følgende: KS, Kommunenes Sentralforbund, har, basert på sitt personalsystem, altså PAI-registeret, anslått at veksten i perioden 2004–2008 er om lag 10 700 årsverk. Så jeg mener at ok, man stoler ikke på departementet, man stoler ikke på Statistisk sentralbyrå, men jeg tror ikke at Kommunenes Sentralforbund har noen interesse av å overkommunisere de tallene som de har fått til her. KS sier nå selv at veksten er over 10 000 årsverk, og så anslår de at om lag to tredeler av det er jobber i eldreomsorgen. Hvis KS' vurdering stemmer, er det altså over 7 000 flere årsverk i eldreomsorgen. Så kan en si at det ikke er nok, men det er 7 000 flere. Jeg tror man kan gå tilbake og se på tallene fra den gang Kristelig Folkeparti satt i regjering.

**Presidenten:** Gunvald Ludvigsen – til oppfølgingsspørsmål.

**Gunvald Ludvigsen (V) [10:47:44]:** Venstre er eit skikkeleg parti. Som statsråden sa, har vi saman med regjeringspartia og Kristeleg Folkeparti skrive under på eit eldreforlik. Og eit av dei viktigaste punkta der var bygging av fleire sjukeheims plassar. Her må vi jo seie at Regjeringa har svikta totalt. Gapet mellom behovet og tilbodet har auka. Når hundreåringar som har behov for sjukeheims plass, ikkje får plass straks dei treng ein plass, er det

noko alvorleg gale med styringa og prioriteringa i dette landet.

Mitt spørsmål til statsråden er ganske enkelt: Vil statsråden her og no gje eit skikkeleg svar til eit skikkeleg parti og love bygging av fleire sjukeheimplassar, slik at dei mest trengande kan sjå fram til eit verdig liv i sluttfasen av livet?

**Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [10:48:40]:** Ja, dette er et veldig godt eksempel på at vi samarbeider godt med Venstre, når vi har inngått avtaler med Venstre.

Hvis man går tilbake til det tidspunktet da Regjeringen la fram denne siste store tiltakspakken, vil en se at når det gjelder bygging av sykehjemsplasser og omsorgsboliger tilrettelagt for heldøgns omsorg og pleie, la vi oss på et nivå tilsvarende det som det da lå søknader om. Så ut fra det nivået vi da la oss på, kunne alle de søknadene som lå inne fra kommunene om bygging av denne typen institusjoner, innfris.

Det er litt krevende for Regjeringen å få bygd sykehjem som kommunene ikke har planlagt å bygge. Det er derfor litt vanskelig for oss å gå høyere inn i dette enn det som var utgangspunktet for den siste vurderingen av dette spørsmålet fra Regjeringens side i respekt for avtalen – med et skikkelig parti – nemlig at alle søknadene skulle kunne innfris med den tilsaksrammen vi da la oss på.

**Presidenten:** Vi går videre til neste hovedspørsmål.

**Odd Einar Dørum (V) [10:49:55]:** Jeg har et spørsmål til kunnskapsministeren.

Venstre legger helt avgjørende vekt på at læreren skal være en tydelig leder i jobben som lærer, være trygg som fagperson og trygg som voksen. Jeg har merket meg at statsråden etter en utfordring i media for en tid tilbake gav fem forpliktende løfter til norske lærere. Et av løftene var at man skulle få mer tid til formidling.

Jeg er klar over at statsråden har satt ned et utvalg som ser på tidsbruk. Det som bekymrer meg og Venstre, er at når jeg reiser rundt på skoler, på forskjellige steder, og når jeg får e-mail, får jeg tilbakemeldinger fra lærere som er slik som jeg nå sier at de skal være – de er tydelige lærere, de er trygge i det de gjør, de er trygge fagfolk – men de forteller om en dokumentasjon som er så omfattende at en må begynne å lure på om rettsliggjøringen i Norge er blitt så omfattende at dokumentasjonen blir et mål i seg selv.

Altså: Det blir så mye dokumentasjon av redsel for at en eller annen elev en eller annen dag skal komme med en advokat og reise sak mot en skole. Det nærmer seg nesten – uten sammenligning – den situasjonen vi for så vidt har i USA, hvor folk av og til ikke tør å hjelpe av redsel for å få et søksmål mot seg. Dette er en utvikling som i hvert fall bekymrer Venstre, for vi skjønner at ting skal vises for seg, og vi skjønner at ting skal ha kvalitet. Men vi legger stor vekt på at kvaliteten oppnås gjennom en god utdanning, gjennom et godt forhold og samarbeid mellom elever og lærere og gjennom et godt samarbeid med foreldre. Men når dokumentasjonskravene blir så

omfattende som dette, kan jeg forstå meldingene jeg får tilbake.

Mitt spørsmål til statsråden er: Deler statsråden denne bekymringen for en byråkratisering som går på tvers av det meste vi politikere mener, hvor det nesten kan se ut som om deler av forvaltningen går på autopilot? Deler statsråden denne bekymringen for byråkratisering?

**Statsråd Bård Vegar Solhjell [10:52:10]:** Ja, eg deler den bekymringa. Det er derfor vi har sett i gang eit ganske omfattande arbeid med det.

Lat meg først seie at mitt veldig klare inntrykk er at dei fleste lærarar og skuleleiarar som jobbar i norsk skule, er veldig dyktige – dei gjer eit godt og samvitsfullt arbeid, og dei har eit godt rom til å få gjort det arbeidet. Det er òg ganske interessant å sjå at når foreldre i undersøkingar vert spurde om kva dei synest om lærarane dei sjølv har opplevd for sine eigne barn, gir dei svært positive tilbakemeldingar. Når dei vert spurde om det generelle biletet av lærarane, er tilbakemeldingane langt mindre positive. Det trur eg er eit teikn på at omtalen som ein altfor ofte gir, er meir negativ enn verkelegheita der ute.

Eg trur at ei av dei store utfordringane vi står overfor, er det representanten tek opp: Korleis kan vi sikre at lærarar kan vere lærarar og gi læraranes tid tilbake til elevane, til kjerneoppgåvene: å undervise, å førebu undervisning og å følge opp med vurdering – dei tinga lærarane har gått inn i yrket for, og der dei verkeleg har fagkompetanse. Representanten tek opp éi problemstilling rundt det, at dokumentasjonskrav på ulike måtar har auka, ikkje minst på grunn av ei rettsleggjering av samfunnet. Og det er ei av problemstillingane vi har bedt Tidsbrukutvalet sjå på.

Men eg trur vi òg må sjå på andre ting. Har det f.eks. vore ei tapping av fagkompetanse på andre område i kommunane? Bør vi styrkje andre delar av skulen – apparatet rundt lærarane, assistentane, dei sosialpedagogiske oppgåvene eller det kommunale nivået? Så må vi tore å sjå på oss sjølv, nasjonale myndigheiter, lokale myndigheiter. Pålegg vi skulane eit sett av oppgåver som alle er velmeinte, men som i sum vert for mange, og som tek vekk nokre av dei viktigaste tinga? Så ja, eg deler den bekymringa. Derfor har vi starta eit forskingsprosjekt, eit tidsbrukutval. Men som representanten heilt sikkert er klar over: Dette er eit omfattande og krevjande arbeid, men vi er nøydd til å stanse denne byråkratiseringa og sørge for i større grad å gi lærarane tilbake til elevane.

**Odd Einar Dørum (V) [10:54:14]:** Mine meldinger kommer fra slike lærere som statsråden snakker om. Jeg tror de liker jobben sin, de er godt likt i jobben, og de er faglig dyktige. Jeg har fått mail som beskriver dokumentasjonskrav, altså byråkratiet, og la meg si det slik: Venstre er de første til å være tilhengere av en god evaluering, en god vurdering, spesielt en som gjør at elever kan strekke seg og bli bedre. Men i debatten om den vurderings-/evalueringsforskriften i skolen som nå er ute, har jeg motatt to klare meldinger fra lærere. Det er for det første at man er dypt bekymret for byråkratiseringen. Men så et annet forhold: Det kan nesten – når man leser dette i en



sammenheng – se ut som om lærerne har alle pliktene og elevene alle rettighetene, og i ethvert normalt menneskelig samfunn må det være balanse mellom rettigheter og plikter hvis man skal få til et resultat.

Mitt spørsmål er: Vil statsråden sørge for at det blir en slik balanse mellom rettigheter og plikter i evalueringsforskriften, og vil han gi Stortinget en sjanse til å være sikker på det? Vi kan ikke være tjent med at rettsliggjøringen fører til at direktoratet lager politikk, mens vi politikere ønsker en annen politikk.

**Statsråd Bård Vegar Solhjell [10:55:22]:** Det spørsmålet her dreier seg om, er kva slags reglar ein skal ha, og korleis ein skal gjennomføre tilbakemelding og vurdering overfor elevane. Utdanningsdirektoratet har sendt på høyring ganske mange forslag om endringar. Det får eg om kort tid på mitt bord. Då vil eg setje meg grundig inn i det. Eg har òg fått dei same reaksjonane og tilbakemeldingane som representanten, men eg vil òg presisere at det dreier seg om ganske ulike ting. Det dreier seg om enkeltpunkt som går på forholdet mellom lærar og elev – kven som eigentleg har autoriteten, kven som eigentleg skal vere den som set standarden. Men det dreier seg òg om korleis vi betre og meir systematisk kan sørje for at alle lærarane gir ei tilbakemelding jamleg og systematisk til den enkelte eleven og dei føresette om korleis eleven kan forbetre seg, og kva som er bra. Men eg kan forsikre om at eg vil setje meg grundig inn i spørsmåla, at eg ikkje er låst på nokre av dei; det er ei reell høyring. Eg kjem til å vere oppteken av at vi skal ha ei god vurdering, men òg at vi ikkje skal påleggje unødvendig arbeid.

**Presidenten:** Presidenten vil også her tillate fire oppfølgingsspørsmål – først Anders Anundsen.

**Anders Anundsen (FrP) [10:56:37]:** Fremskrittspartiet er opptatt av at en både skal ha kvalitet og kontroll i skolen, og det er viktig at oppfølgingen av kvaliteten i skolen ikke blir for byråkratisk og beslaglegger for mye tid for læreren, for da får ikke læreren anledning til å gjøre det læreren skal, nemlig lære bort sin kunnskap til elevene, og det er veldig viktig.

Men frustrasjonen til lærerne gjelder ikke bare byråkratisering og rettigheter og plikter. Det gjelder også forhold som f.eks. bråk og uro i norsk skole som har blitt – og har vært veldig lenge – en omfattende utfordring. For Fremskrittspartiet er det viktig at vi skal ha tydelige ledere i klasserommet, og de skal ha makt til å gjennomføre det de faktisk sier.

Nå har vi nettopp hørt at Utdanningsdirektoratet har sagt at lærere ikke lenger kan bortvise elever fra enkelttimer. Hva skal en lærer i frustrasjon gjøre, når en elev ikke gir seg – bråker, ødelegger for alle de andre elevene, ikke får noe utbytte selv? Hvilke virkemidler er det læreren sitter igjen med i lederrollen?

**Statsråd Bård Vegar Solhjell [10:57:43]:** Eg veit ikkje om representanten har følgd med i media dei siste dagane, men for eit par dagar sidan varsla eg at vi vil frem-

je eit forslag om ei lovendring som skjer igjennom på det punktet og sørgjer for at læraren får den moglegheita til å setje i verk dei sanksjonane som f.eks. står i ordensreglementet, slik at vi slepp den diskusjonen, for det er ingen tvil om at det skal vere læraren som er sjefen i klasserommet. Og vi må ha lærarar vi gir meir autoritet, ikkje der vi må føre ein diskusjon om dei har den autoriteten.

Så trur eg det her dreier seg om eit breiare spekter av ting. Mitt utgangspunkt er at vi ser at dei fleste lærarane i Noreg er dyktige fagpersonar som har ein naturleg autoritet, og som klarer å få eit klasserom til å vere ein stad for læring. Men vi må gi den støtta, den hjelpa og den retninga som trengst. Derfor har vi no bl.a. endra lærarutdanninga – noko som er vedteke av Stortinget – der vi vil leggje større vekt på den delen av lærarrolla i den framtidige utdanninga. Vi kjem òg til å fortsetje arbeidet med læraranes autoritet på ulike måtar, slik at han vert styrkt i tida som kjem.

**Presidenten:** Ine Marie Eriksen Søreide – til oppfølgingsspørsmål.

**Ine Marie Eriksen Søreide (H) [10:58:59]:** Det er i dag mange lærere ved frittstående skoler som er veldig usikre på om de har en arbeidsplass etter 2009, hvis SV fortsatt skal sitte i regjering. Og det er jo noe veldig merkelig med et vedtak som på den ene siden sier at man skal forsvare vedtaket om å tillate religiøse og pedagogiske alternativer, mens det i neste setning i vedtaket står at man skal avvikle de samme skolene. Statsråden sa i et svar til Odd Einar Dørum i stad at klarere kan det ikke bli.

Det er mulig jeg ikke er spesielt intelligent, men for meg framstår det ikke som spesielt klart hvordan det er mulig på en og samme tid både å forsvare en lov som tillater religiøse og pedagogiske alternativer, samtidig som de samme skolene skal avvikles dersom SV får fortsette i regjering. Kanskje statsråden kan bidra til å gjøre det enda klarere, slik at alle lærerne som jobber ved Steinerskoler, ved Montessoriskoler og ved kristne skoler, alle elevene som går der, alle foreldrene som har barna sine der, får en avklaring av hva som egentlig er innholdet i SVs landsmøtevedtak.

**Presidenten:** Statsråd Solhjell velger selv om han vil svare, siden temaet endret litt retning.

**Statsråd Bård Vegar Solhjell [11:00:17]:** Eg vil veldig gjerne svare, for eg trur at den største usikkerheita som er rundt framtida til privatskulane i Noreg, dreier seg om noko heilt anna. No har vi eit fleirtal i Stortinget som tydeleg seier, inkludert SV i vårt program, at dagens privatskulelov skal vidareførast viss vi vinn valet. Det finst ei usikkerheit her – vi må begynne ein ny privatskuledebatt viss Høgre, Framstegspartiet, Venstre og Kristeleg Folkeparti får fleirtal i Noreg, for Høgre og Framstegspartiet sette i gang ei stor privatisering av skulen førre gong, og går inn for ein ny runde.

Det er lov å le av det, men dei standpunkta står i programmet til Høgre og Framstegspartiet: Dei vil ha ein ny

runde med ny privatskulelov som opnar for meir privatisering. Vi går til val på at dagens privatskulelov skal fortsetje. I tillegg har vi ei anna formulering der det står på sikt. Men når det gjeld neste periode, er det klart frå dagens regjering si side at den privatskulelova vi har, kjem til å fortsetje. Det er mitt inntrykk at dei som jobbar i dei skulane, òg er klar over det.

**Presidenten:** Kjell Ingolf Ropstad – til oppfølgings-spørsmål.

**Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [11:01:27]:** Dei siste tre åra har vist at det ikkje er mogleg – iallfall klarar ikkje denne regjeringa det – å oppfylle løftet om både fleire timar og fleire lærarar. Kristeleg Folkeparti prioriterer fleire lærarar.

Men det er eit viktig mål i skulepolitikken å tilpasse undervisninga til kvar enkelt elev, slik at ein føler at dei blir sett og utfordra på sitt nivå. Dagens skule ser på mange måtar på eleven som eit gjennomsnitt, og for å vise det: Viss du har ein arm i omnen og ein i fryseboksen, blir gjennomsnittet ganske bra – men på same måten som det skjer eit eller anna på ytterkantane, skjer det òg noko på ytterkantane i dagens skule. For å klare å tilpasse dette er ein god lærer ei av nøkkelbrikkene, ein lærer som er trygg i den rolla han er i. I dag kjem dei rett ut i læraryrket etter den fireårige utdanninga og får ein brå start. Kristeleg Folkeparti har sagt at me ønskjer eit rettleiingsår, eit mentorår, det fyrste året i arbeid. Regjeringa følgjer det delvis opp, med eit tilbod om eit slik rettleiingsår eller eit introduksjonsår. Kvifor gjer ikkje statsråden dette til eit obligatorisk tilbod?

**Statsråd Bård Vegar Solhjell [11:02:32]:** Eg deler på mange måtar det resonnementet om at vi verken har klart å gi nok utfordringar til dei fagleg aller sterkaste elevane i den eine enden, eller nok støtte til dei som slit mest fagleg, i den andre enden. Det er ei kjempeutfordring. Eit av svara er nettopp lærarane sin kompetanse, at det er nok lærarar, og korleis lærarane kan jobbe med dette i skulen.

I samband med den nye lærarutdanninga har vi gått inn for både å styrkje den sida av sjølve utdanninga, og ikkje minst at alle lærarane i skulen skal få eit tilbod frå 2010 om ei rettleiing. Eg trur at det å ta det første skrittet – at alle faktisk kan få eit tilbod om ein mentor eller rettleiar det første året – er ei stor nok utfordring. Det betyr at lærarar over heile Noreg har moglegheit til å få den ekstra støtta. Det er ikkje minst viktig for å hindre at så mange som i dag sluttar i løpet av dei første åra etter at dei har gått ut i skulen.

Eg trur vi er einige om måla her. Om det skal bli obligatorisk etter kvart, kan vi diskutere då.

**Presidenten:** Borghild Tenden – til siste oppfølgings-spørsmål.

**Borghild Tenden (V) [11:03:40]:** Et av de fem løfene til lærerne er mer fagkunnskap. Hvordan harmonerer dette med ikke å utvide lærerutdanningen til en femårig

masterutdanning, og bare la 2 000 av 80 000 lærere få videreutdanning hvert år? Det vil ta ca. 30–40 år før lærerne vil få etterutdanning med det tempoet som statsråden nå legger opp til.

**Statsråd Bård Vegar Solhjell [11:04:16]:** Då eg overtok, hadde vi ei lærarutdanning som dessverre hadde betydelege svakheiter, som vi derfor har gjort omfattande endringar i. Ei av dei viktigaste endringane er nettopp å gi rom for ei større fagleg fordjuping for lærarane ved å dele i to løp. Fleire av lærarane, ikkje minst på ungdomstrinnet, vil ta sterkare fagleg fordjuping. I samband med det stiller vi òg krav om at ein skal ha fagkompetanse på ungdomstrinnet for å undervise i alle fag. Det er ei omfattande styrking av den sida, samtidig som det gir meir rom for å styrkje den sida som går på leining – det å faktisk forstå det som skjer blant elevane i klasserommet.

Vi hadde heller ikkje eit varig system for vidareutdanning. Vi har hatt omfattande satsing på etterutdanning i samband med Kunnskapsløftet. For første gong har vi no eit varig system som gir fleire tusen lærarar moglegheit til å ta vidareutdanning. Det er ikkje satsinga i tal som er den store utfordringa der. Problemet er at vi har hatt ein rekrutteringssituasjon der vi slit med å få vikarar nok til at sjølv så få som eit par tusen kan ta vidareutdanning. Derfor må vi auke dette i det tempoet som rekrutteringa til læraryrket toler.

**Presidenten:** Vi går vidare til siste hovedspørsmål.

**Anders Anundsen (FrP) [11:05:42]:** Jeg vil gjerne stille et spørsmål til kunnskapsministeren.

Fremskrittspartiet har med bekymring sett et 2009 som har vært ganske spesielt innenfor skolepolitisk område. Det virker som om statsråden ikke har kontroll over det regelverket han selv skal håndtere. 21. januar kunne vi lese i Budstikka at skolen ikke har lærere til å følge opp en elev som er veldig, veldig god i matte, som ønsker å ta 10. klasse-eksamen. Det fikk han ikke lov til fordi regelverket var til hinder for det. Noen dager senere leser vi i samme Budstikka at ministeren sa ja, vedkommende fikk grønt lys fra kunnskapsminister Bård Vegar Solhjell til å ta matteeksamen for 10. klasse likevel.

I februar dukket fylkesmannen i Hordaland opp, tidligere SV-representant Kjellbjørg Lunde, som sa at lekser er forbudt. Statsråden rykket ut og sa at forvaltningen av hans regelverk var feil, lekser var tillatt. Så kommer mars, og da er det en person i 10. klasse som har én dag i uka på en gård i et prosjekt som heter «Inn på tunet». Det fikk han ikke lov til lenger av fylkesmannen i Sør-Trøndelag, som forvalter regelverket på statsrådens vegne. Men så tok det ikke lang tid før statsråd Bård Vegar Solhjell reagerte. Journalisten spør om fylkesmannen har tolket regelverket feil, og statsråden svarer: «Det må skyldes en misforståelse.» Det er altså ikke samsvar mellom det fylkesmannen mener, og det statsråden mener. Så i april – denne lekkesaken som vi så vidt var innoen tidligere – hvor Utdanningsdirektoratet sier at det ikke er tillatt å sende elever på gangen i enkelttimer. Samme dag, eller dagen etter,

kom statsråden ut og sa at en likevel kan sende elever på gangen.

Disse eksemplene viser at statsråden ikke klarer å få en ensartet tolkning ut av regelverket han forvalter. Hvor lenge mener statsråden en kan leve med en statsråd som ikke klarer dette, før troverdigheten hans forsvinner helt?

**Statsråd Bård Vegar Solhjell [11:07:50]:** Eg kan jo for så vidt leve lenge med denne statsråden, og mitt inntrykk er at det kan vi òg om den raud-grøne regjeringa vinn valet.

Så ser eg ikkje heilt kva desse sakene har til felles, bortsett frå ein ting, nemleg at det er saker der noko heilt normalt skjer: Det vert diskusjon om korleis ein skal fortolke eit regelverk – det skjer i dei fleste sektorar – og politisk leiing må tre inn og tydeleggjere kva som er politikken. Det er det dei sakene har til felles. På alle områda har nettopp det skjedd: Vi har klargjort at det er mogleg å ta eksamen før ein kjem i 10. klasse, vi har klargjort at det er mogleg å tenkje alternativt om undervisningsopplegg, vi har klargjort at leksar er vanleg i norsk skule, og vi har klargjort at det skal vere mogleg for lærarane å utøve sanksjonar. Ein ting som er annleis i den siste saka, er at vi endrar lova fordi vi ser at den lova vi hadde, ikkje klargjorde godt nok. På dei andre punkta var det nok å klargjere kva som faktisk gjeld.

**Anders Anundsen (FrP) [11:08:54]:** En skal vel prøve å ha statsråden som ledestjerne, slik at slike tolkningsproblemer ikke skjer – men jeg vil gjerne stille oppfølgingsspørsmålet mitt til statsråd Giske.

På et møte som statsråd Giske var til stede på 22. april i Trondheim Arbeiderpartis representantskap, slaktet – ifølge Klassekampen – arbeiderpartitoppen John Stene, som er leder av helse- og velferdskomiteen i Trondheim bystyre, både sittende statsråd Solhjell og forgjengeren. Giske har jo selv erfaring som utdanningsminister og var til stede i salen. Sitatet fra Stene er som følger:

«Vi har hatt to svake statsråder, det må det være lov å si her. Ap må ta tilbake kunnskapsdepartementet. Skolepolitikk er for viktig til at SV kan styre den.»  
Er statsråden enig i det utsagnet?

**Statsråd Trond Giske [11:09:51]:** Jeg tar det mer som et tegn på at savnet i Trondheim Arbeiderparti etter utdanningsministeren fra 2000–2001 er sterkt og tilstedeværende. Men det er faktisk slik at den skolepolitikken som Regjeringen står for, de sakene som legges fram i Stortinget og de budsjettene som foreslås, er et resultat av en samlet regjeringens politikk. Det er jo ikke slik at i Kunnskapsdepartementet er det SV som styrer politikken, og i Kulturdepartementet er det Arbeiderpartiet som styrer politikken. Politikken til en regjering er jo et felles prosjekt. Slik er det også i utdanningspolitikken.

Vi har gjort formidable løft innenfor kunnskapssektoren – dette kan min kollega bak meg svare veldig godt for. Men jeg tror hele Regjeringen som sådan er stolt av at vi stoppet privatiseringen som Kristin Clemet var i full gang med, at vi styrket kommuneøkonomien som sikrer at vi

har gode rammebetingelser for elevene, og at vi gjennom disse åtte årene har pusset opp mellom 1 300 og 1 400 skoler, takket være den pakken som ble foreslått i 2001, som forrige regjering prøvde å kutte flere ganger, men som Solhjell har fulgt opp til punkt og prikke.

Sigvald Oppebøen Hansen hadde her teke over presidentplassen.

**Presidenten:** Det blir to oppfølgingsspørsmål – først Ine Marie Eriksen Søreide.

**Ine Marie Eriksen Søreide (H) [11:11:13]:** Mitt oppfølgingsspørsmål går til statsråd Solhjell.

Den listen som representanten Anundsen refererte til, er lang, og den er lengre. Vi har vært inne på et tema tidligere i dag om friskoler og hva som er rådende politikk fra SV og Regjeringa. Da vi behandlet den nye privatskoleloven, var det flere av oss som mente at innstrammingen på adgangen til å starte skoler i beste fall representerte et gråsonetilfelle i forhold til menneskerettighetene og retten til å velge utdanning for sine barn. Da argumenterte statsråd Solhjell og Regjeringa med at så lenge man tillot religiøse og pedagogisk alternative skoler, var man innenfor menneskerettighetene. I ettertid av landsmøtevedtaket har tidligere kunnskapsminister Øystein Djupedal sagt i Aftenposten at vedtaket er uklokt, og at det trolig er i strid med menneskerettighetene.

Hvem er det som har rett her? Er det tidligere statsråd Øystein Djupedal, eller er det det vedtaket SV har fattet? Er det tillatt innenfor menneskerettighetene å forby religiøse og private alternative skoler?

**Statsråd Bård Vegar Solhjell [11:12:15]:** Det er sjølvsagt utenkjeleg for SV å føre ein politikk på dette området som bryt med menneskerettane. Det som står når det gjeld menneskerettane, er at ein har rett til å velje utdanning i tråd med si overtving – frå foreldra sin ståstad. Eg trur at dei ulike sakene som det vart referert til i det opphavlege spørsmålet, og som representanten òg kom inn på, er eit typisk eksempel på det som skjer i alle sektorar, nemleg at det oppstår diskusjon om korleis ein skal forstå og fortolke eit regelverk. Ein fordel ved å vere statsråd er at ein ganske raskt kan gå inn i sakene og klargjere dei slik at fornuftige ting kan fortsetje, og slik at ein eventuelt kan endre reglane og lovene der ein ser at dei ikkje fungerer etter hensikta. Det er det desse sakene har til felles, og som er ein del av jobben med å vere statsråd, f.eks. kunnskapsminister.

**Presidenten:** Odd Einar Dørum – til oppfølgingsspørsmål.

**Odd Einar Dørum (V) [11:13:22]:** Jeg var en gang til stede på et landsmøte i Venstre, hvor vi holdt på å legge ned Kongsberg, dvs. vi gjorde det, men som ledelse i partiet fant vi ut at vi ikke kunne legge ned Kongsberg, så vi hadde ny votering neste dag.

Kan jeg oppfatte det slik, etter å ha hørt a) statsminis-

ter Stoltenberg for noen uker siden og b) statsråd Solhjell i dag, at statsråd Solhjell i dette øyeblikk erklærer SVs vedtatte landsmøtesetning om at man på sikt skal kvitte seg med Montessoriskolen, Steinerskolen og religiøse skoler, for en setning som ikke finnes, som er maktesløs og død? Skal jeg forstå det slik at statsråden har fått en fullmakt, eller gitt seg selv en slik fullmakt, at denne delen av SVs program er ikke-eksisterende, selv om ordene står der, slik at vi nærmest skal se på dette som en slags tastetrykkfeil eller en teknisk feil i programmet? Skal vi forstå det slik? For det er kun en entydig avklaring som gjelder i slike tilfeller. SV kunne gjort som Venstre gjorde da vi hadde gjort en blunder, det gjorde ikke SV.

Hvordan skal vi forstå det? Har statsråden likvidert den håpløse setningen om å avskaffe de private skolene ... (Presidenten bryt av).

**Statsråd Bård Vegar Solhjell [11:14:31]:** Eg kan jo forstå, dersom Venstre vedtok å leggje ned Kongsberg by, at ein gjorde om det vedtaket. Men i dette tilfellet står det heilt eksplisitt i vårt program at vi vil forsvare dagens privatskulelov. Det har no både eg og andre gjort greie for mange gonger – herfrå og i media. Difor er det heller ikkje, etter mitt syn, vesentleg tvil om kva som kjem til å verte utfallet dersom den raud-grøne regjeringa skulle vinne valet.

Derimot er det vesentleg tvil om kva som ville verte utfallet dersom vi fekk ein borgarleg valsiger, fordi der er det tre av fire parti som går inn for ei omfattande endring av dagens privatskulelov. Det er det som kjem til å verte debattert i valkampen. Skal vi opne for ny privatisering av skulen? Skal kommersielle aktørar inn? Skal John Bauer og andre konsern som har til hensikt å tene pengar på dette, få leite etter måtar å gjere det på? Eller skal vi ha ei lov som no fungerer, som har skapt ro, og som gjer at vi kan bruke ressursane på å styrkje den offentlege skulen?

**Presidenten:** Den munnlege spørjetimen er no omme, og me går over til den ordinære spørjetimen.

#### *Ordinær spørretime*

**Presidenten:** Det blir nokre endringar i den oppsette spørsmålslista, og presidenten viser i den samanhengen til den oversikta som er omdelt på representantane sine plassar i salen.

Presidenten gjer framlegg om at dei foreslåtte endringane i dagens spørjetime blir godkjende – det er vedteke.

Endringane var desse:

Spørsmål 1, frå representanten Arne Sortevik til samferdselsministeren, blir utsett til neste spørjetime, då statsråden er bortreist.

Spørsmål 2, frå representanten Anne Margrethe Larsen til utanriksministeren, vil bli svara på av miljø- og utviklingsministeren på vegner av utanriksministeren, som er bortreist.

Spørsmål 4, frå representanten Per-Kristian Foss til arbeids- og inkluderingsministeren, fell bort, då representanten ikkje er til stades.

Spørsmål 7, frå representanten Gunnar Kvasheim til fornyings- og administrasjonsministeren, blir utsett til neste spørjetime, då statsråden er bortreist.

#### Spørsmål 1

Frå representanten Arne Sortevik til samferdselsministeren:

«I forslag til NTP 2010–2019 heter det: «Regjeringen er opptatt av å prøve ut ulike modeller for finansiering av samferdselsprosjekter for å videreutvikle kunnskapen knyttet til effektiv utnyttelse av ressursene.» Likevel vil ikke Regjeringen åpne for flere OPS-prosjekter og prosjektfinansiering og lånefinansiering ble avlyst av Regjeringen alt i budsjettet for 2007. Nylig har Arbeiderpartiet på sitt landsmøte gitt tilslutning til prosjektfinansiering.

Vil Regjeringen nå utvide og endre finansieringsgrunnlaget for NTP 2010–2019?»

**Presidenten:** Dette spørsmålet er utsett.

#### Spørsmål 2

**Presidenten:** Dette spørsmålet, frå representanten Anne Margrethe Larsen til utanriksministeren, vil bli svara på av miljø- og utviklingsministeren på vegner av utanriksministeren.

**Anne Margrethe Larsen (V) [11:16:19]:** «Den humanitære situasjonen på Sri Lanka blir omtalt som en av verdens verste, og krigssituasjonen er svært alvorlig. Det antas at ca. 50 000 mennesker nå er sammentrengt på 12 kvadratkilometer. I «no-fire-zone» drepes et stort antall sivile. Befolkningen mangler vann, mat og medisinsk hjelp. I kveld har talsmenn for LTTE overgitt seg, og FNs sikkerhetsråd drøfter Sri Lanka. Verdenssamfunnet har en forpliktelse til å beskytte.

Hva kan Norge gjøre, sammen med FN og humanitære organisasjoner, for å hindre en humanitær katastrofe?»

**Statsråd Erik Solheim [11:17:19]:** Jeg vil takke representanten for å stille et helt sentralt spørsmål i internasjonal politikk i dag.

Jeg vil også si at de rapportene vi får fra krigssonen, er hjerteskjærende. Mange norske tamiler – mange av dem er representert her i dag – tenker selvfølgelig på sine kjære, på familiemedlemmer. På flyplassen i New York, da jeg skulle hjem fra USA for to dager siden, møtte jeg en familie som hadde mistet to søstre og en bror bare i løpet av de siste par ukene. Det er hjerteskjærende skildringer vi får del i. 6 500 sivile er døde, ifølge FNs tall. I tillegg er det mange døde soldater på begge sider. Det er jo unge gutter og jenter, ofte fra landsbyene på Sri Lanka, så det er sånn sett ikke fundamentalt forskjellig fra de sivile.

Det er lite vann, og det er lite mat. Leger Uten Grensers folk i området forteller om mange amputasjoner. Kort sagt: Det er en helt forferdelig humanitær situa-

sjon, som Røde Kors karakteriserer som nærmest katastrofal.

Denne situasjonen kunne ha vært unngått hvis både regjeringen og de tamilske Tigrene hadde gått inn for en verdig avslutning på krigen, istedenfor å fortsette kampfhandlingene. De siste tre månedene har det internasjonale samfunnet, og Norge har vært veldig aktiv, sterkt appellert til begge sider om å finne en slik organisert måte å avslutte kamphandlingene på. Norge har stått overfor et stort dilemma med hensyn til hvordan vi skal håndtere dette, på grunn av at vi har en innsikt i srilankiske forhold som svært få utenfor Sri Lanka har. Vi har tenkt som så at vår innflytelse direkte er begrenset. Det å snakke i store ord i norske medier har nesten null effekt på Sri Lanka. Derimot, hvis vi kan jobbe tett sammen med stormakter som har innflytelse på Sri Lanka – USA, Japan, India, EU – er vår mulighet til å influere på begivenhetene større, og det er den linjen vi har valgt. Særlig har vi arbeidet innenfor gruppen, den såkalte Co-Chairs, som er USA, Japan, EU og Norge. Vi har hatt telefonkonferanse i den gruppen hver annen eller hver tredje dag for å se på hvordan vi kan mobilisere det internasjonale samfunnets ressurser for å påvirke situasjonen. Det er også en viktig del av bakgrunnen for at Sri Lanka har kommet opp i FN på forskjellige måter – altså de initiativene som er tatt fra enkeltland innenfor denne gruppen, hvor særlig USA har vært aktiv.

Jeg vil legge til at jeg senest i forgårs diskuterte Sri Lanka med FNs generalsekretær, Ban Ki-moon, og i dagene før det med amerikanske ledere i Washington, for igjen å se på hva vi kan gjøre i denne helt kritiske situasjonen. Det Norge har kunnet bidra med, er ideer, synspunkter, innsikt, kjennskap til aktørene og framfor alt det at vi som eneste aktør i det internasjonale samfunn har en direkte linje til de tamilske Tigrene.

Det er partene som kan løse problemet. Det internasjonale samfunnet kan sette press på dem og sterkt stimulere dem til å gjøre noe. Men det er partene selv som har våpnene, det er de som har ansvaret, og det er de som overfor historiens dom må stå ansvarlig for de valg de nå tar. Så det må ikke være noen tvil om at ansvaret ligger hos den srilankiske regjering og president Rajapaksa og hos de tamilske Tigrene og deres leder, Prabhakaran.

Når det gjelder LTTE, har det vært telefonkontakt med de tamilske Tigrene hver annen eller hver tredje dag. Jeg har selv snakket med dem mange ganger, med deres politiske leder, Nadesan, som er inne i den lille stripen som Tigrene fortsatt kontrollerer, og med deres nyutnevnte utenrikstalsmann, Kumaran Pathmanathan. Budskapet til Tigrene har vært veldig klart og konstant: Dere har ingen rett til å hindre folk som er i denne sonen, og som ønsker å komme ut. Alle som er i sonen, må få lov til å komme ut. Det er det enkelte menneskes individuelle valg, og det er helt i strid med enhver folkerett å skyte folk som forsøker å komme ut fra dette området.

Tilsvarende har vi hatt kontakt med den srilankiske regjering og fortalt dem at det er den srilankiske regjering selv, ikke noen andre, ikke Tigrene, ikke det internasjonale samfunn, som har definert dette som en ikke-angrepssone og en sikkerhetssone. Den srilankiske regjering kan, med

all respekt å melde, ikke skyte inn i en sone de selv har bedt folk om å gå inn i og har erklært som en sikkerhetssone.

For et par dager siden erklærte Sri Lankas regjering at de ikke ville bruke tunge våpen mot denne sonen, som de selv har erklært som en sikkerhetssone. Det skulle bare mangle! Nå ser det ikke engang ut til at det løftet blir respektert. De meldinger vi får, er at tunge våpen fortsatt brukes, kanskje i mindre grad, men likevel har de vært brukt. Men vi vet jo ikke dette helt sikkert, i og med at det er sparsomt med informasjon. Men det er Sri Lankas regjering som har definert sonen. De må respektere denne sonen. Det er en samstemt oppfordring fra det internasjonale samfunn, og det er også en samstemt oppfordring om at partene nå må finne en organisert politisk avslutning på det hele.

La meg si at Sri Lankas regjering har valgt å mobbe det internasjonale samfunnet i dets respons på denne situasjonen. Tigrene har heller ikke vært hjelpsomme, men Sri Lankas regjering har valgt å mobbe det internasjonale samfunnet. De har konstant mobbet Norge over en lengre periode. Vi har – fordi vi synes det var viktig å kunne bidra i denne situasjonen – valgt å vende det andre kinnet til. De har tilskyndet mobbing av USAs Sri Lanka-ambassadør, Bob Blake, som får gjennomgå på en måte som nesten likner på hva jeg får gjennomgå der nede, og de viste fortsatt denne stilen ved å nekte Sveriges utenriksminister Carl Bildt adgang til Sri Lanka i går. Det internasjonale samfunnet må også sette seg ned og diskutere hvilke konsekvenser det skal få for Sri Lanka, når Sri Lankas regjering velger en slik holdning til det internasjonale samfunn, hvor alle de som forsøker å bidra til å løse denne ekstreme humanitære situasjonen, blir møtt med mobbing i stedet for en utstrakt hånd og samarbeid i en vanskelig situasjon. Vi må diskutere hvilke konsekvenser det kan få for forholdet mellom våre land og regjeringer over tid.

La meg så til slutt si to ting om det langsiktige. Jeg er bekymret for den langsiktige utviklingen på Sri Lanka. På grunn av krigen er helt grunnleggende menneskerettigheter satt til side. Mange hundre mennesker er forsvunnet. Det er ingen reell mediefrihet, og det rapporteres ikke i srilankiske medier verken om tapstall eller om krigens lidelser. Vi ser ikke gråtende mødre, vi ser ikke døde barn, og det er klart at innsikten i hva som foregår, er veldig begrenset. Det farlige med dette er selvsagt de langsiktige konsekvenser det kan få for landet selv.

Jeg er også bekymret for evnen til å finne en langsiktig løsning på denne konflikten, selv om vi må regne med at Tigrene nå er slått som en konvensjonell militær hær på Sri Lanka. Selv om vi må regne med at Tigrene ikke lenger kommer til å kontrollere noe landområde på Sri Lanka, er jo ikke det noen løsning på en langvarig etnisk konflikt. Bare gjennom evnen til å finne en langvarig løsning som skaper en inkluderende stat hvor både singalesere, tamiler og muslimer føler seg hjemme, kan man finne en løsning hvor ikke nye generasjoner vil bruke vold for å løse Sri Lankas problemer.

**Anne Margrethe Larsen (V) [11:24:40]:** Jeg takker statsråden for et svært fyldig svar.

Denne borgerkrigen har altså krevd mer enn 70 000 menneskeliv, som det ble nevnt. FN-kilder sier at de tre siste månedene har 6 500 sivile tamiler blitt drept, og de siste dagene og ukene har 2 000 sivile blitt drept. Mange norske tamiler er svært urolige over situasjonen for sine familier på Sri Lanka, noe som er forståelig. Regjeringsstyrkene synes å være inne i sin siste fase, dersom ikke våpnene på begge sider nå blir lagt ned.

Jeg mener at verdenssamfunnet ikke lenger må være passiv tilskuer til et eventuelt folkemord, som i Rwanda og Srebrenica, og jeg mener at den norske regjeringen må gjøre alt det den kan for å hindre det. Verdenssamfunnet og FN vedtok i 2005 å forplikte seg til erklæringen «Right to Protect». Mener statsråden denne erklæringen kan benyttes til aktiv handling på Sri Lanka? Eller kan Regjeringen be FNs sikkerhetsråd om å henvise Sri Lanka-konflikten til ICCs aktor for etterforskning av mulige krigsforbrytelser og forbrytelser mot menneskeheten?

**Statsråd Erik Solheim [11:25:58]:** Det finnes ikke fnugg av tvil om at Sri Lankas regjering har en forpliktelse til å beskytte sitt lands egne borgere, uansett etnisk bakgrunn, som borgere av staten Sri Lanka. Sri Lankas regjering er ansvarlig for å beskytte innbyggerne i Sri Lanka, og derfor er selvsagt spørsmålet om beskyttelse kommet opp.

FN har gjort mye. De sendte først lederen for Ban Ki-moon-sekretariatet, Nambiar, på misjon til Sri Lanka. John Holmes – altså Jan Egeland's etterfølger i OCHA – har vært der de siste par dagene. Han var også der tidligere, så FN har tatt en rekke initiativ. Det framgår av pressemeldingen Holmes sendte ut etter sitt besøk at han langt fra var fornøyd med viljen til samarbeid.

Jeg må også si at jeg slutter meg helt til det USA kom med i en uttalelse for bare et par dager siden, og det er at nå må partene la våpnene tie, og man må finne en organisert måte å avslutte krigen på. Den måten vil måtte innebære at de relativt få som er igjen i sonen, overleverer sine våpen til det internasjonale samfunn gjennom FN, og at FN også tar fullstendig kontroll over sikkerheten til dem som da kommer ut, slik at de ikke blir utsatt for noen form for overgrep eller forsvinninger.

**Anne Margrethe Larsen (V) [11:27:13]:** Jeg takker igjen for svaret.

Mitt, og Venstres, fokus er nettopp på den humanitære situasjonen, der ingen av partene ser ut til å ville legge ned våpnene – med krig oppimot 260 000 sivile på et lite område, vansker med mat og medisiner, uklare trygghetsforhold for de sivile, sivile i leirer, familier som blir splittet, og sivile som skytes på, ingen journalister som kan gi objektive synspunkter på dette. Hva kan Norge og Regjeringen gjøre når det gjelder gjenoppbyggingen og forsoningen, som statsråden også var inne på? Det blir svært vanskelig. Hvordan kan Norge, med kontrakt til begge parter, gjøre alt som er mulig humanitært for å få våpenhvile og rettferdig fred for begge parter?

**Statsråd Erik Solheim [11:28:12]:** Som sagt har vi til nå ansett det slik at det viktigste vi kunne gjøre, var å bidra til å mobilisere FN og sterkere land enn Norge, som USA, til å legge et sterkt press for å beskytte sivilbefolkningen, og selvsagt også for å få mat, medisiner og vann inn til dem. Det er jo en prekær mangel på medisiner. Mange av de som er kommet ut av sonen, har åpenbart hatt veldig lite mat, så vi har prøvd å bidra til at sterkere institusjoner enn oss kunne legge press på dem for å få det til.

Når det gjelder det langsiktige, mener jeg det nå er for tidlig å begynne å diskutere gjenoppbygging. Vi må se hvordan sluttspillet om dette utvikler seg, og hvordan de langsiktige politiske konstellasjonene som kommer ut av dette, blir. Fokus må nå være på å redde de sivile som er der, og så får gjenoppbyggingen komme over tid. Men det er selvsagt veldig viktig at de som nå er i interneringsleirer, eller overgangsleirer, raskt kommer tilbake til sine hjem, og at de har full beskyttelse der de er.

### Spørsmål 3

**Peter Skovholt Gitmark (H) [11:29:30]:** Jeg har følgende spørsmål til miljø- og utviklingsministeren:

«Hvordan kan Norge støtte folket og de demokratiske kreftene i Zimbabwe uten å støtte president Mugabe og hans maktapparat?»

**Statsråd Erik Solheim [11:29:45]:** Først vil jeg si at det er godt å kunne bevege seg fra et område hvor det er så vanskelig akkurat nå, til et land hvor det tross alt er betydelige lyspunkter. La meg gi en veldig stor kompliment til stortingsrepresentant Peter Skovholt Gitmark, som har vist et utrolig engasjement – og interesse – for Zimbabwe over en lang periode, også da det var nesten helt ute av nyhetsbildet.

La meg så si: Vi møttes i Washington for to dager siden, hvor Norge og Danmark brakte sammen hele det internasjonale giversamfunnet, mange viktige vesteuropeiske land, de store bankinstitusjonene, Sør-Afrika og andre. Det interessante var at det møtet viste et totalt skifte i hele det internasjonale samfunns holdning. Det lederskapet som Norge og Danmark har vist ved raskt å komme i kontakt med den nye samlingsregjeringen, ble nå bifalt av alle. Det ble sagt av alle at det finnes ingen plan B i Zimbabwe, det er bare en plan A, og det er å hjelpe den nye samlingsregjeringen til å fungere og få landet på beina igjen. Plan B er Somalia, eller noe som er veldig, veldig mye verre. Så vi må satse alt på å bidra til at dette hjelper.

Da vi var i Zimbabwe fikk vi også et veldig klart inntrykk av at det er de demokratiske kreftene i landet som nå er politisk på offensiven. MDC, under ledelse av statsminister Tsvangerai og finansminister Biti, føler at de setter den politiske dagsordenen og driver tingene videre i en riktig retning. Det er oppnådd veldig mange positive ting allerede. Hyperinflationen, hvor en titrillionerdollarseddel ikke var verdt noe, er over. Selv om det fortsatt har vært noen landokkupasjoner, har voldsnivået i Zimbabwe

gått drastisk ned, og reformprosessen er i gang på mange, mange områder.

Mange har vært redde for at økt bistand til Zimbabwe nå skulle være en måte å styrke Mugabe og hans støttespillere på. Jeg tror det motsatte er tilfellet. Jeg tror det innen ZANU-PF finnes «hardliners» som ikke ønsker at denne samlingsregjeringen skal virke, og som ser at makten vil gå tilbake til dem hvis den ikke fungerer, og derfor at nå å komme inn med bistand tvert imot vil være en veldig sterk støtte til de demokratiske kreftene. Det er også det budskapet som gjentas og gjentas av finansminister Tendai Biti.

Så er det mange praktiske problemer knyttet til hvordan bistand kan komme inn i Zimbabwe. Sentralbanken i Zimbabwe er i stor grad skyldig i den ekstreme inflasjonen i landet. Den har vært en finansiell melkeku for ZANU-PF, og dermed for Mugabe, men finansministeren arbeider nå intenst for å flytte fullmakter fra sentralbanken og over til finansdepartementet. Vi er i tett dialog med Biti, og håper også han vil kunne komme til Norge i nær framtid for å se på hvordan vi kan få til en økt bistandsinnsats som ikke går gjennom institusjoner vi ikke kan akseptere.

Den danske utviklingsministeren og jeg skrev i dag et felles brev til de store internasjonale bankinstitusjonene: Verdensbanken, Den afrikanske utviklingsbanken og Det internasjonale pengefondet, og ber dem se på hvordan det internasjonale samfunn skal forholde seg til Zimbabwes enorme gjeldsbyrde. Den er et stort problem for den videre økonomiske gjenoppbyggingen, og dette kan ikke løses på kort sikt. Vi må ta fatt på dette store problemet, og vi tilskynder en felles innsats fra alle bankene på det området.

Så mener vi at vi umiddelbart bør se på hvordan vi bilateralt kan gå inn og hjelpe til med å betale lønninger i noen avgjørende sektorer som helse – det kan være snakk om til leger og sykepleiere – eller utdanning. Som spørren er vel kjent med, fikk Biti lærerne i Zimbabwe tilbake på jobb ved å gi hundre dollar i måneden. Det ville vært nokså lite i Norge, men det var altså nok til at folk gikk tilbake på jobb. Det ville være katastrofalt for Zimbabwe hvis lærerne igjen sluttet å undervise. 2008 var nærmest et tapt år i utdanningssystemet i Zimbabwe.

Kombinasjonen av disse tingene: arbeidet med bank-systemet, bilaterale tiltak og en konstant dialog med Zimbabwes demokratiske krefter er veien framover, og, slik jeg ser det, svaret på spørreners spørsmål.

**Peter Skovholt Gitmark (H) [11:34:07]:** La meg også gi statsråden en verbal blomst, og si at jeg takker ham for hans arbeid den siste tiden i forhold til Zimbabwe. Jeg opplever at det kompaniskapet Norge og Danmark, spesielt, har knyttet for å levere konstruktive, gode løsninger på hvordan det internasjonale samfunnet kan hjelpe demokratiet og folket i Zimbabwe, er en helt riktig og klok innfallsvinkel til landets problemer. Jeg deler også statsrådens syn på at det kun finnes en plan A, og det er å se denne regjeringen fungere og demokratiet blomstre ut fra dette. Dersom man får et sammenbrudd i Zimbabwe, som ikke ligger spesielt langt unna i tid dersom det ikke kommer bistand inn i landet, vil situasjonen bli en helt annen.

Utdanningsminister David Coulart har sagt at dersom det ikke innen veldig kort tid kommer 4 millioner amerikanske dollar til å betale lønninger til lærere, vil lærerne mest sannsynlig forsvinne igjen.

Spørsmålet mitt til statsråden, som en oppfølging, er: Hva slags tidsperspektiv har statsråden for å kunne støtte opp om det sivile samfunnet?

**Statsråd Erik Solheim [11:35:15]:** Jeg deler helt representanten Gitmarks syn, at det haster. Det er klart at folk i Zimbabwe har enorme forventninger til denne regjeringen, men hvis den ikke klarer å levere noe, vil folk igjen bli skuffet, og det vil være veldig farlig. Vi skal se på hvordan vi raskest mulig kan få stilt norske midler til rådighet, men vi skylder også norske skattebetalere og Zimbabwes befolkning sikkerhet for at det skjer på en måte som er akseptabel – det kan ikke sås tvil om hvorvidt disse pengene blir misbrukt, eller at noe kan komme avveie. Det er balansepunktet her vi må arbeide med.

Så arbeider vi altså med å mobilisere det mye videre internasjonale samfunn. Det var veldig positivt å se hvordan dette nå samlet sammen linjer som vi var nokså alene om bare for noen få uker siden. Det er klart at de store bankinstitusjonene er viktige. Verdensbanken setter nå opp et flergiverfond for Zimbabwe som vil være en institusjon for å hjelpe. Men det tar alltid litt tid å komme i gang, og Norge kan gjøre noe bilateralt i mellomtiden.

**Peter Skovholt Gitmark (H) [11:36:14]:** Det er ikke tvil om at innen helseområdet finnes det en rekke internasjonale donorer som kan gå inn på forholdsvis kort tid. Innen utdanning har det vært flere land som har vist at de har vært litt mer tilbakeholdne til det. Jeg deler også statsrådens ønske om at dersom det kommer norske skattebeta- lerpenger, må det være gjennom et gjennomsluttet system hvor man vet at de som mottar pengene, faktisk er de som leverer utdanning til befolkningen. Man kan ikke ha flere år som 2007 og 2008, hvor Zimbabwes barn og ungdom ble stående uten utdanning over lang tid. Det er jo nettopp en resept for en «failed state».

La meg bare avslutte denne replikkvekslingen med å si at det er svært viktig at man finner fram til gode kontrollmekanismer, og ikke minst hele veien har i fokus at tiden her må være så kort så mulig. Ikke minst opplever jeg at man har en nær alliert i Zimbabwes nye utdanningsminister, som gjør en fenomenal jobb for å legge til rette for internasjonal bistand innenfor sitt område.

**Statsråd Erik Solheim [11:37:23]:** Jeg kan forsikre spørren om at vi vil se på hvordan vi raskest mulig kan bidra til dette, og at utdanning er et område der Norge kan gå inn og hjelpe til. Men igjen må vi bare være helt sikre på at strukturene her er vanntette og patente, og det er vi felles om.

La meg også si at Zimbabwe – hvis det begynner å gå oppover – er et land med et gigantisk potensial. Interessant nok ser Harare bedre ut enn veldig mange afrikanske hovedsteder, selv etter så mange år med vanstyre. Det er mer orden, det ser bedre ut, og landet har et gigantisk økono-

misk potensial som kan hjelpe ikke bare Zimbabwes hardt prøvede befolkning, men hele området. Zimbabwe var en gigantisk eksportør av mat, men er nå netto importør av mat. Det å få landbruket tilbake på rett kjøl, er jo kanskje hovedutfordringen ved siden av å få de grunnleggende tjenestene som helse, med koleraepidemi, og utdanning til å fungere.

#### Spørsmål 4

Frå representanten Per-Kristian Foss til arbeids- og inkluderingsministeren:

«Prøveprosjektet med oppgavedifferensiering i bydel St. Hanshaugen Oslo gir gode resultater. Prøveprosjektet skal avsluttes i løpet av høsten. Arbeidsledigheten stiger stadig, og øker mest i Oslo i denne bydelen. Vi ser samtidig at Nav er under press. Et enstemmig bydelsutvalg ønsker nå å forlenge prosjektet, slik at aktiviteten ved kvalifiseringssenteret opprettholdes minst på dagens nivå.

Vil statsråden gi sin tillatelse til at St. Hanshaugen bydel får denne muligheten?»

**Presidenten:** Dette spørsmålet fell bort, da spørjaren ikkje er til stades.

#### Spørsmål 5

**Øyvind Halleraker (H) [11:38:38]:** Da skal vi hjem igjen, men til problemer for dem som vil reise ut.

Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til justisministeren:

«Fordelingen og utplasseringen av såkalte biometriske passkiosker ved de enkelte politidistrikt har avdekket at dette medfører urimelig ulempe for publikum flere steder. Statsråden har uttalt at fordelingen må kunne tas opp for eventuelle justeringer dersom utplasseringen ikke imøtekommer publikums behov.

Vil statsråden ta initiativ til en gjennomgang og eventuelt foreta justeringer snarlig for å unngå unødig ulempe for publikum?»

**Statsråd Knut Storberget [11:39:19]:** La meg aller først få si at dette er en usedvanlig viktig reform, og et viktig tiltak som vi gjør først og fremst for å imøtekomme de forpliktelser vi har i forhold til EU og Schengen. Prosjektet skulle bl.a. omfatte det å utplassere nødvendige utstyr for opptak av biometri, disse biometrikioskene.

Jeg vil nok si – ut fra spørrerens innledning til siste spørsmål – at det ikke synes å være særlige problemer for dem som skal ut og reise, snarere tvert imot. Nå håper vi faktisk at det blir bedre mulighet til å få pass raskere. Det er også slik at Regjeringa har valgt å sette ned passgebyret til det halve, til 450 kr, for voksne, slik at min totale vurdering av situasjonen er at dette innebærer ikke bare at vi ivaretar de forpliktelsene som EU og Schengen pålegger oss i kriminalitetsbekjempelsens navn og også av andre hensyn, men det bidrar også til å skape bedre service for folk flest.

Disse biometrikioskene er jo slik anlagt at det er avansert teknologi, og det koster ca. 130 000 kr å kjøpe en slik. Politiets data- og materielltjeneste har beregnet at en kiosk kan håndtere rundt 7 000 søknader i året. Per i dag utstedes det på mange søkersteder et lite antall pass i året, til tross for kort avstand til nærmeste søkersted. Ut fra dette synes det ikke hensiktsmessig å opprettholde samtlige av dagens passøkersteder ved innføring av slikt utstyr. I denne forbindelse vil jeg også peke på at det likevel er klart at noen geografiske forhold i landet vårt må tillegges betydning når vi fordeler disse kioskene. Det har medført at enkelte av søkerstedene med et lavt volum passutstedelser likevel har fått tildelt kiosk, fordi man har valgt å ta geografiske hensyn.

Jeg mener likevel, som Politidirektoratet og også politimesterne, at det ikke er nødvendig for å møte publikums behov å utplassere slike kiosker på alle dagens eksisterende passøkerkontorer. Blant annet vil jeg her understreke at gyldighetstiden for pass er ti år for voksne over 16 år. Det er altså ikke så veldig ofte man søker om pass – selv om man da må reise noe lenger enn til det lokale lensmannskontor man kanskje er vant til. I tillegg til denne gyldighetstiden vil jeg informere om at passøker kan søke om pass ved alle landets passøkersteder, samt at passet kan sendes vedkommende i posten. Dette mener jeg gjør det lettere for passøkerne sjøl å planlegge når og hvor vedkommende vil søke om nytt pass.

Når det gjelder fordelingen av kioskene, er den basert på tall som Politidirektoratet har innhentet fra politidistriktene. Det er bl.a. sett hen til hvor mange søkersteder det enkelte politidistrikt har pr. i dag, antall søknader i distriktet totalt og fordelt på de enkelte søkerstedene.

Det er blitt bestilt 358 ordinære slike kiosker. Det er et stort antall, og vi har brukt mye penger på det. Det har vært enighet i Stortinget om det volum penger som man skal bruke på dette. Det er også bestilt tre mobile løsninger. Det er mye for å dekke opp Norge. Biometrikioskene er ut fra dette fordelt på om lag 190 søkersteder. Sammenligner vi med andre typer både private og offentlige tjenester som vi tilbyr befolkningen, er det også mange søkersteder, slik at her tror jeg vi får ivaretatt servicen på en veldig god måte. Det er politimesteren i hvert politidistrikt som bestemmer utplasseringen av disse, og jeg har tillit til de vurderingene som gjøres i forhold til dette.

For øvrig er det en forutsetning fra min side at utplasseringen av disse kioskene imøtekommer publikums behov, og dette vil vi løpende vurdere. Ut fra spørsmålet finner jeg det helt naturlig at ordningen vurderes i sin helhet når den nå trer i kraft. Et tilleggsmoment i dette er også at disse kioskene er ment å skulle ivareta ikke bare utstedelse av pass, men også etter hvert nasjonalt ID-kort. Det gjør det etter min mening naturlig å foreta en gjennomgang av hvorvidt de forhold som både spørreeren og jeg er opptatt av, blir tilstrekkelig ivaretatt. Ved oppstart av utstedelse av nasjonalt ID-kort, som planlegges igangsatt fra høsten 2010, vil det i hvert fall være behov for å se på denne fordelingen på nytt med et pragmatisk blikk.



**Øyvind Halleraker (H) [11:44:21]:** Jeg takker for svaret.

Jeg vil gjerne illustrere en problemstilling med et eksempel: Et ikke navngitt lensmannsdistrikt med ca. 4 500 utsteder totalt i året, hvorav en av kommunene med 11 000 mennesker har 30–40 pst. av utstedelsene, har ikke fått denne type kiosk til tross for at de har en spesiell befolkning med sjøfolk, asylsøkere – altså med andre krav enn helt vanlige passutsteder hvert tiende år. Så ble grunnelsen gitt, nemlig at der det utplasseres passkiosker, skal det være to kiosker, for hvis en av kioskene ødelegges, skal man ha tilgang til den andre, altså 14 000 i kapasitet. Så istedenfor at man ved en eventuell feil en ettermiddag eller to må reise fra den store kommunen til den mindre der kiosken forhåpentligvis virker, må altså folk fra nabokommunen reise hver eneste gang. Synes statsråden dette er en urimelig regel?

**Statsråd Knut Storberget [11:45:31]:** Som jeg sa i mitt hovedsvar, har jeg tillit til de vurderingene som gjøres når det gjelder utplassering. Men dette er en stor reform for oss, slik at vi skal gå inn i de problemstillinger som meldes – og jeg tror jeg har en anelse om hvilket lensmannskontor som trekkes fram.

Jeg har vært åpen for at dette skal vi diskutere, og vi skal også kunne diskutere spørsmålet om de reglene som omgir dette. Jeg har et pragmatisk syn på det, så det er jeg åpen for. Samtidig har jeg bare lyst til å si at noe av den store utfordringa for norsk politi er faktisk å bli fri-tatt for en del oppgaver slik at man kan bruke mer ressurser ute. Det at det er lensmannskontorer som ikke får denne typen oppgaver, og det kan også gjelde andre typer oppgaver, betyr ikke at vi nedprioriterer disse lensmannskontorene, snarere tvert imot. Høyres engasjement for å skape mer politikraft har jo også nettopp vært å frigjøre politiresurser slik at vi kan bruke folk ute, så her finner vi en god balanse.

Mitt hovedpoeng er at antall kiosker og antall utplasseringssteder er veldig bra i forhold til å kunne møte folks behov for pass.

**Øyvind Halleraker (H) [11:46:37]:** Jeg takker igjen for svaret.

Jeg har et oppfølgingsspørsmål. Det er åpenbart at bekymringen ute i lensmannsdistriktene er at dette vil svekke den lokale politiberedskapen, og at det på sikt vil føre til nedbemanning. For publikum er det åpenbart ulemper med dette. Hvis det da er slik at justisministeren mener at dette ikke er en tilsiktet sentralisering, og det må jeg jo tro ham på, må dette være et økonomisk anliggende. Da har jeg et spørsmål. I så fall: Hvordan vil statsråden stille seg til at en i en næringsaktiv kommune, med et stort og aktivt næringsliv, får tilbud om en kronerulling for å få plassert ut en kiosk fordi man vurderer ulempene ved at de ansatte må reise som så store? Vil statsråden stille seg positiv til et slikt initiativ?

**Statsråd Knut Storberget [11:47:40]:** Regjeringa tar sikte på at vi skal klare å finansiere de oppgavene som

norsk politi har, innenfor offentlige rammer, og jeg tror at det er et veldig viktig prinsipp. Men samtidig er det jo sånn at det som har vært Høyres anliggende, og det som har vært Regjeringas anliggende i mange diskusjoner rundt politiet nå, har vært at vi i hvert fall skal søke å prioritere de oppgaver som er rent ut politifaglige. Det som er viktig for lensmannskontorene, for lensmannskontorenes opprettholdelse og nærhet til befolkningen, er jo nettopp oppgaver i kriminalitetsbekjempelsens navn. Da mener jeg faktisk at en viktig oppgave vi som regjering har når vi nå skal investere i politiet, er at vi ikke bruker for mye penger på biometrikiosker. Når vi nå skal plassere ut på 190 steder, vil jeg heller bruke resten av politibudsjettet på å kjøpe verneutstyr, våpen og biler for å sette politiet i stand til å gjøre det som er primæroppgaven for politiet både i distriktene og sentralt, det å bekjempe kriminalitet.

## Spørsmål 6

**Ola T. Lånke (KrF) [11:48:53]:** Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til kultur- og kirkeministeren:

«Det digitale DAB-nettet gir lytterne adgang til 14 nasjonale radiokanaler mot fem eller færre på FM. Gjennom digitalradio kan man lytte til en egen barnekanal, kanal med innhold fra NRKs arkiver, NRK Gull mfl. På DAB-nettet når man imidlertid i dag bare ut til ca. 80 pst. av befolkningen. Det betyr at store deler av Distrikts-Norge har et langt dårligere radiotilbud enn folk i sentrale strøk.

Hva vil statsråden gjøre for at folk i hele landet skal få et likeverdig radiotilbud?»

**Statsråd Trond Giske [11:49:46]:** Jeg er i likhet med representanten Lånke opptatt av at norske kringkastere har gode rammevilkår og at befolkningen får et best mulig radiotilbud. Grunnlaget for gjeldende politikk på dette området ble lagt i St.meld. nr. 62 for 1996–1997. I denne meldingen ble det lagt til grunn at en digitalisering av radio i Norge bør være aktørdrevet. I dette ligger at det ikke skal være et statlig ansvar å bygge ut et digitalt radionett. En eventuell beslutning om utbygging bør fattes av aktørene selv på ordinært kommersielt grunnlag. Flertallet i Stortinget sluttet seg til departementets forslag. Disse prinsippene har ligget til grunn for skiftende regjeringers politikk siden den gang.

Problemstillingen ble senest behandlet i St.meld. nr. 30 for 2006–2007, Kringkasting i en digital fremtid. Distribusjonskostnader utgjør en betydelig andel av radiokanalenes utgifter. I meldingen vises det bl.a. til at et DAB-nett med en «NRK-blokk» med tilnærmet 100 pst. dekning og en blokk med 90 pst. dekning vil føre til en man-gedobling av leiekostnadene til kanalene. Departementet la derfor til grunn «at det vil være vanskelig for aktørene å investere i full utbygging av DAB-nettet uten at det ligger et vedtak om avvikling av FM-sendinger til grunn». Departementet utelukket videre ikke «at det på et senere tidspunkt kan bli aktuelt å sette dato for avvikling av FM-sendinger, slik at aktørene stimuleres til å investere ytterligere i utbyggingen av DAB-nettet».

Jeg mener at kringkasternes interesser i denne saken må avveies mot publikums interesser. FM er en godt etablert standard for radiodistribusjon, og det finnes et stort antall analoge radioapparater i norske hjem. St.meld. nr. 30 for 2006–2007 konkluderer med at det vil bli tatt stilling til en måldato for avvikling av FM-sendingene først når minst halvparten av alle husholdningene har anskaffet digitale radiomottakere. Det ble dessuten forutsatt at hele befolkningen har tilgang til digitalt radiotilbud, og at dette tilbudet representerer en digital merverdi for lytterne før selve avviklingen skal kunne skje.

Stortingsflertallet, regjeringspartiene og Kristelig Folkeparti, sluttet seg til departementets konklusjoner om forutsetningene for avvikling av digital radio gjennom Innst. S. nr. 24 for 2007–2008.

**Ola T. Lånke (KrF) [11:52:17]:** Jeg takker statsråden for svaret.

Det er ikke tvil om at DAB er framtidens radio. Det forstår jeg vel også av statsrådets svar at han er enig i. Det er for så vidt også riktig at det har vært en viss enighet i Stortinget om utviklingen så langt på dette området.

Det som imidlertid nå trenger seg på mer og mer, er at på den ene siden er de radioene folk har, i stor grad FM-radioer. Det nettet er modent for oppdatering i stor grad. Det vil bli veldig kostbart. Så har NRK bygd ut DAB-radio til å dekke ca. 80 pst. av landet. De siste 20 pst. er veldig dyre. Hvis vi skal fortsette med en parallellinvestering, både FM og å satse på DAB, blir det umulig og for kostbart. Det eneste som kan få publikum til å gå over til DAB, kjøpe DAB-radioer, er å bestemme en dato og gi en klar melding fra myndighetenes side om at nå vil vi ha denne overgangen, slik man har begynt å snakke om både i England, i Frankrike og i andre land. Når vil statsråden gå inn for å gi en slik forsikring om at vi skal avvikle FM-nettet?

**Statsråd Trond Giske [11:53:31]:** Som jeg sa i mitt første svar, sa vi i kringkastingsmeldingen, som vi fikk tilslutning til fra Stortinget, at å ta stilling til en dato skal vi gjøre når minst halvparten av husstandene har digital radio. Det må være i hvert fall en terskel som må være nådd før vi begynner å diskutere slukningsdato for FM-nettet.

Det vesentlige må være at publikum opplever at digital radio er en fordel. Det er ikke bare leverandørenes, innholdsprodusentenes og distributørenes kostnader som er viktige i dette bildet, men også at publikum har et godt tilbud.

Til forskjell fra digitaliseringen av tv tror jeg opplevelsen av merverdi av en digitalradio foreløpig er begrenset. Det er det opp til aktørene å utvikle. Jeg er helt sikker på at digital radio er framtiden, og at vi på et eller annet tidspunkt skal slukke FM-nettet, men det må være i en situasjon hvor publikum opplever dette som et kraftig forbedret tilbud for deres vedkommende.

**Ola T. Lånke (KrF) [11:54:37]:** Jeg takker igjen for svaret.

Jeg konstaterer at statsråden ikke er villig til å gå konkret til verks når det gjelder å skissere en mulig overgangsdato. Når det gjelder publikums interesser, er ikke de entydige.

Jeg bor nå selv i et distrikt – jeg har flyttet til Rennebu i Sør-Trøndelag – og der har jeg et veldig dårlig radiotilbud. På gode dager kan jeg kanskje få inn to kanaler. De fleste dagene er det P1 som er radioen min. I Trondheim, hvor jeg har bodd mye av livet mitt, er det flust med kanaler, opp til 15 på en gang – du kan bare ta på knappen, så har du en ny kanal. Det er en veldig sterk skjevfordeling av radiotilbudet i Norge. Når man da snakker om hvorvidt publikum ser det som en merverdi, er det klart at man må ta i betraktning at folk reiser veldig mye mer, de kjører rundt i bil og folk har hytter. De må da sitte og skru og prøve å lete seg fram til en eller annen FM-kanal. Har du DAB, får du et robust tilbud, som er likt over hele landet, med de samme kanalene over alt. Du kan ha mange i forskjellige rom. Det eneste aktuelle alternativet og den eneste måten å få det til på, er å skissere en klar overgang, slik som andre land nå begynner å gjøre.

**Statsråd Trond Giske [11:55:45]:** Meg bekjent er det ennå ingen land som har fastsatt en dato for slukking av FM-nettet. Når det gjelder både utviklingen av teknologi og kanskje også masseproduksjon som sikrer rimelige apparater, er vi nok avhengig av at flere land gjør dette samtidig.

Jeg er enig i at digitalisering er framtiden. Jeg er enig i at vi på et eller annet tidspunkt skal slukke FM-nettet, men jeg mener at det må være et fundamentalt krav at innholdsleverandørene og distributørene har utviklet et tilbud som oppleves som et radikalt forbedret tilbud.

Fortsatt er det slik at selv i Rennebu, eller kanskje spesielt i Rennebu siden det ligger langsmed Dovrebana med mye god infrastruktur, er det mulig å høre på radio via nett. Du kan få et utall kanaler via Internett, selvsagt ikke med den lyd kvaliteten som FM eller enda bedre, digital radio kan gi. Den dagen dette både har en dekningsgrad og et innhold som publikum vil etterspørre, tror jeg tiden er kommet for det store teknologiskiftet.

## Spørsmål 7

Frå representanten Gunnar Kvasheim til fornyings- og administrasjonsministeren:

«Med virkning fra 1. januar 2009 har vi fått en ny offentlighetslov. Den nye loven skal bidra til økt innsyn i offentlig forvaltning.

Hvordan vil statsråden medvirke til at statlig sektor praktiserer den nye loven i henhold til lovens bokstav og intensjon?»

**Presidenten:** Dette spørsmålet er utsett til neste spørretime.

## Spørsmål 8

**Kenneth Svendsen (FrP) [11:57:04]:** Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til olje- og energiministeren:

«Øysamfunnene Værøy og Røst har stor produksjon av forskjellige typer fisk. Dessverre er kapasiteten på strømkabelen til øysamfunnene utnyttet. Dette fører til at bedrifter som står klare til å gjøre nødvendige nyinvesteringer, ikke får gjøre dette. Ett av disse firmaene er Lofoten Viking AS på Værøy. De står på trappene med en investering på 100 mill. kr. Strømsituasjonen vil kunne føre til at bedriften flytter fra Værøy.

Vil statsråden ta initiativ til å løse situasjonen på Røst og Værøy slik som den er løst til Træna?»

**Statsråd Terje Riis-Johansen [11:57:36]:** Nettselskapene er gjennom lovverket pålagt ansvaret for å sikre tilstrekkelig leveringskvalitet på strøm til kundene i sine områder. Nettselskapenes ansvar for investeringer i nettet er styrket med forslaget om innføring av tilknytningsplikt i energiloven.

Naturgitte forhold kan gjøre at etableringa av nye og forsterkning av eksisterende overføringsforbindelser kan være kostbart. Etter energiloven med forskrifter kan finansiering av nettforsterkninger skje på to måter: av nettselskapet og dermed av alle nettkundene i området, eller med anleggsbidrag fra de nettkundene som forårsaker det økte overføringsbehovet. Det kan eventuelt være en kombinasjon av disse finansieringsmåtene. Det lokale nettselskapet avgjør om det skal kreves anleggsbidrag. Nettselskapet må i så fall ha en enhetlig praksis i hele konsesjonsområdet.

Reguleringa av nettselskapene gir i all hovedsak gode incentiver til effektiv utvikling og drift av overføringsforbindelser. Nettselskapenes inntekter kommer i all hovedsak fra nettleien. I tillegg har vi en egen støtteordning for utjevning av nettleie for nettselskapene med høyest kostnader. Regjeringa vil imidlertid se over den samlede regulering av nettet for å forsikre seg om at reguleringa er hensiktsmessig for å ha de rette incentivene til investeringer og effektiv drift. Norges vassdrags- og energidirektorat skal gjennomføre utredningen som også skal vurdere antallet nettnivåer og om det bør innføres en felles nasjonal nettartiff.

Så har vi situasjonen på Træna, som har vært og fortsatt er ekstraordinær. Den bevilgningen som jeg varslet for en tid tilbake, og som vil bli fulgt opp i revidert nasjonalbudsjett, er unntaket som bekrefter regelen om at nettselskapene har ansvaret for investeringer i overføringskabler. Rødøy-Lurøy Kraftverk AS er blant de selskapene i landet med høyest nettleie, også etter tilskudd fra den nevnte utjevningsordningen. Manglende strømforsyning er den viktigste skranken for videre næringsutvikling i et ellers levedyktig lokalsamfunn. Det er dyrt å etablere lange kabelforbindelser, som vi så i dette tilfellet, og det er få nettkunder i det aktuelle området til å dele på kostnadene i form av tarifføkninger.

Værøy og Røst har mange av de samme utfordringene som Træna. Nettselskapet Lofotkraft har dog relativt lave tariffer i utgangspunktet sammenliknet med Rødøy-Lurøy.

Lofotkraft har heller ikke vært støtteberettiget i noen av de årene som utjevningsordninga har eksistert.

Jeg fortsetter imidlertid å følge situasjonen på Værøy og Røst, samtidig som jeg også har understreket at det i utgangspunktet er nettselskapenes ansvar å sørge for sikker og tilstrekkelig strømforsyning. Jeg ser at den aktuelle situasjonen på Værøy og Røst er svært lite tilfredsstillende. Jeg har derfor meddelt øysamfunnene at jeg ønsker å besøke disse øyene i løpet av sommeren for å diskutere spørsmålet nærmere.

**Kenneth Svendsen (FrP) [12:00:49]:** Jeg takker for svaret, og jeg takker for den innsatsen som er gjort for å løse problemene på Røst. Det er veldig bra for det samfunnet.

Værøy og Røst har mange av de samme problemene, som statsråden også påpekte, men nå står det en bedrift klar til å investere. De har søkt om å få mer strøm, og det er det usikkert om de får. Hvis de ikke får mer strøm, betyr det at de flytter. Situasjonen er ikke så prekær at det fører til at man slår ut anleggene, men man kjører anleggene sånn som i dag. Hvis man bygger i framtiden, vil man få akkurat den samme situasjonen på Røst og Værøy som man har på Træna, nemlig at anlegget slås ut. Faren er nå at selskapet velger å investere andre steder og flytter fra Værøy, og det synes jeg ville være tragisk. Vil statsråden ta initiativ til et møte mellom Lofotkraft og Værøy og Røst for å finne en løsning på dette?

**Statsråd Terje Riis-Johansen [12:01:51]:** For å ta det siste først: Som jeg sa i mitt første svar, har jeg allerede varslet overfor lokale myndigheter og overfor engasjerte mennesker på Værøy og Røst at jeg ønsker å se på situasjonen på de øyene. Jeg har også varslet at jeg ønsker å besøke stedene. Når jeg gjør det, er jo det fordi jeg nettopp ser de problemene som representanten Svendsen her tar opp. Når jeg gikk inn og gjorde det jeg gjorde for Træna tidligere i år, var jo det fordi jeg bekymret meg over situasjonen på et øysamfunn hvor det ikke er mulig å drive næringsutvikling, hvor det ikke er mulig å ha en normal utvikling av området. Jeg har den største forståelse for den frustrasjonen som er der, men vi må samtidig ha respekt og forståelse for at vi har en nettpolitikk og et system som vi ikke må undergrave. Det vil fort være mange lokalsamfunn som vil ønske at staten går inn og tar deler av investeringene knyttet til nett, hvis man gjør det til en generell ordning. Så jeg er opptatt av at når vi gjør det, er det helt unntaksvis. Men igjen, jeg har sagt at jeg ønsker å besøke disse øysamfunnene, og det skal jeg gjøre.

**Kenneth Svendsen (FrP) [12:03:03]:** Nok en gang vil jeg takke for at man tar det initiativet og reiser og snakker med disse selskapene. Den gjennomgangen som også er varslet her, synes jeg er fornuftig. Det er selvfølgelig slik at nettselskapene har det overordnede ansvaret og også bør ha det i framtiden.

Men så er det selvfølgelig et dilemma at Kystverket bl.a. har brukt store midler for å legge til rette for næringsvirksomhet på Værøy, med mudring av havnen og mange

tiltak for å fremme nye etableringer. Så kommer man til det punktet at bedriften velger å være på Værøy og gjøre nye etableringer, men muligheten for det stopper på grunn av at man mangler en annen type infrastruktur, som strøm. Spørsmålet mitt til slutt blir: Hvorfor gjør man ikke samme vedtaket for Værøy og Røst som man har gjort for Træna?

**Statsråd Terje Riis-Johansen [12:03:58]:** Som representanten er vel kjent med, har disse sakene versert relativt lenge i det politiske system. Dette er ikke en sak som dukket opp i år eller for den saks skyld i fjor. Jeg har vært opptatt av å gjøre noe med dette, og jeg har startet med den saken jeg mente hastet mest. Dette handler også om budsjettbevilgninger og prioriteringer innenfor rammer, og jeg er rimelig sikker på at det var en riktig måte å angripe problemet på. Så sier jeg igjen, som jeg har sagt nå, at jeg ønsker å se på situasjonen også på Værøy og Røst raskt, for å se hvordan vi eventuelt skal følge den opp videre.

### Spørsmål 9

**Ketil Solvik-Olsen (FrP) [12:05:05]:** «Regjeringens klimapolitikk går til angrep på oljefyren fordi man vil fase ut fyringsolje i Norge på grunn av CO<sub>2</sub>-utslipp. Dersom infrastruktur for oljefyring fjernes, så umuliggjør man samtidig bruk av biologisk fyringsolje, som er mer CO<sub>2</sub>-nøytralt. Dette står i kontrast til Regjeringens mange incentiver for bruk av biodrivstoff.

Vil statsråden korrigere sin politikk, slik at sertifisert biologisk fyringsolje innlemmes i Enovas satsing sammen med annen fornybar energi og enøktiltak?»

**Statsråd Terje Riis-Johansen [12:05:37]:** Regjeringa har en aktiv politikk for overgang fra bruk av fyringsolje til bruk av miljøvennlige alternativer, som bioenergi, spillvarme, omgivelsesvarme og avfall. Senest i oktober 2008 var jeg med på å åpne en kampanje for installasjon av lokale varmesentraler. I den forbindelse ble det også satt i gang et prosjekt der en gammel oljekjele blir benyttet som materiale for et kunstverk for å vise den nye og den gamle tida. Både avgiftssystemet og ulike tilskuddsordninger er rettet inn mot en konvertering til fornybar energi. Støtteordningene er rettet mot utvikling av fjernvarme, lokale varmesentraler og mindre anlegg i husholdningene. Den eksisterende infrastrukturen for vannbåren varme gir et godt grunnlag for konvertering til fornybar energi mange steder.

Olje fra ulike typer biomasse, som representanten her tar opp, er en interessant energiressurs. Det finnes bioolje i mange ulike kvaliteter som i varierende grad egner seg til å erstatte fyringsolje i varmeanlegg. Det kan være aktuelt å dekke hele oljebehovet med bioolje. Forbruket er dog lavt i dag, men interessen er økende. Jeg er kjent med at det planlegges å ta i bruk bioolje flere steder i landet, bl.a. i fjernvarmeanlegget til Akershus Energi på Lillestrøm, som er under bygging.

Når det gjelder virkemidler, vil jeg gjøre oppmerksom på at bioolje verken har grunnavgift, CO<sub>2</sub>-avgift eller svo-

velavgift. Det er et betydelig konkurransefortrinn, som stimulerer til å ta i bruk bioolje framfor bruk av tradisjonell fyringsolje. Enova er opptatt av å fremme tilgangen og bruken av bioolje og vurderer ulike tiltak som kan bidra til markedsutviklinga på dette området.

**Ketil Solvik-Olsen (FrP) [12:07:26]:** Jeg takker for svaret, som jeg synes var ganske positivt.

Jeg vil egentlig bare få statsråden til å bekrefte hva slags arbeid det er som skjer i Enova, om det vil komme noen konkrete program der Enova gjerne gir støtte basert på eksempelvis kWh. Det vil gjelde fyringsolje, i hvert fall på et visst nivå, på samme måte som en gir til andre. Det gir forutsigbarhet. Det gir også Enova bedre kunnskap om det potensialet som er. Så vil det være markedet i konkurranse mellom ulike fornybare energikilder som vil være kriteriet for om dette er noe en tar i bruk, eller om det fortsatt er slik at fornybar energi i mer fast form, i form av f.eks. pellets, er det som blir brukt i stor skala.

**Statsråd Terje Riis-Johansen [12:08:16]:** Jeg vil aller først slå et lite slag for markedet og si at når vi har valgt ikke å ilegge de avgifter som jeg nevnte i mitt første svar, på denne type fyringsolje, er det et sterkt incitament, og det gir mulighet for folk flest til å velge denne type olje, også ut fra at det kan være lønnsomt for den enkelte i kroner og øre. Sånn sett mener jeg at den store ramma rundt det å få bioenergi, bioolje, fram er lagt, den ligger der.

Når det gjelder Enovas arbeid her, har Enova, som jeg sa, dette spørsmålet til vurdering for å se på hvorvidt de skal komme med ytterligere tiltak. Men igjen: De tiltakene vil være en del av ei pakke hvor det med avgifter, det med markedsinngangen, vil være et svært viktig incitament i forhold til den overgangen, som jeg ser for meg på en positiv måte, i likhet med spørteren.

**Ketil Solvik-Olsen (FrP) [12:09:26]:** Da skal ikke jeg pløye mer inn i dette akkurat nå. Jeg vil bare spørre om statsråden på en eller annen egnet måte kan informere Stortinget når Enova har hatt denne gjennomgangen, uavhengig om det blir et positivt, negativt eller nøytralt svar.

**Statsråd Terje Riis-Johansen [12:09:42]:** Det skal statsråden med glede gjøre.

### Spørsmål 10

**Per Roar Bredvold (FrP) [12:10:05]:** Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til kunnskapsministeren:

«En del elever i videregående skoler plages av medelever og føler derved en uro og usikkerhet. Dette skaper på forskjellige måter en utrygg skolehverdag, noe som ikke er ønskelig. På Hamar katedralskole i Hedmark vurderer man å ansette vektere for at elevene skal føle seg trygge.

Hva vil statsråden bidra med slik at alle elever skal føle seg trygge på skolens område og i nærheten av skolen og

føle en glede ved å gå på skolen, og ikke minst få ro og tid til læring?»

**Statsråd Bård Vegar Solhjell [12:10:38]:** Først vil eg vise til gjeldande regelverk på området, særleg § 9a-3 i opplæringslova, som omhandlar det psykososiale miljøet i skulen. Her heiter det m.a. at ein elev som vert utsett for krenkjande åtferd, kan krevje at det vert sett i verk tiltak for å hindre slik åtferd. Også foreldra til eleven kan setje fram krav. Skulen skal snarast mogleg treffe enkeltvedtak i saka og syte for nødvendige tiltak. Er ein ikkje fornøgd med tiltaka, kan enkeltvedtaket klagast inn for fylkesmannen. Klage kan òg setjast fram dersom ikkje skulen innan rimeleg tid tek stilling i saka.

Spørsmålet her gjeld vidaregåande opplæring, men eg vil presisere at både fylkeskommunar og kommunar skal ha eit forsvarleg system for å sjå til at krava i opplæringslova med forskrifter vert oppfylte. Eg viser her til § 13-10 i lova.

Mobbing, plaging og andre typar krenkjande oppførsel mot andre er ekstremt alvorleg. Det gjer elevane utrygge og kan ødeleggje sjølvtillita. Det kan òg vere eit alvorleg hinder for læring på skulen, som representanten var inne på. I dag opplever mange i tillegg til den fysiske mobbinga at Internett og mobiltelefonar er nye arenaer for trakassering og utestenging. Vi veit at på dei skulane der det vert arbeidd systematisk mot mobbing, vert forholda betre for elevane. Regjeringa og Kunnskapsdepartementet legg derfor stor vekt på arbeidet for å skape gode og trygge læringsmiljø. Mellom anna har skular fått invitasjon til å bruke antimobbeprogram som f.eks. Olweus og Zero. Dette er program som vi har kunnskapsbasert erfaring med har betydning. Tilbod om slike tiltak vert følgde opp av oss.

Vi såg i fjor urovekkjande tal når det gjeld utviklinga i mobbing. På bakgrunn av det har vi sett i verk ei revitalisering av heile arbeidet mot mobbing. Den 12. februar i år skreiv statsministeren på vegner av Regjeringa under på eit nytt manifest mot mobbing, eit overordna dokument som ei rekkje partnarar tek del i. Der har vi lansert ei rekkje nye tiltak. Vi doblar i år løyvinga til kampen mot mobbing frå 7 mill. kr til 14 mill. kr. Vi gjer ei endring i lærarutdanninga, der vi legg langt større vekt på lærarens kompetanse for å handtere mobbing og for å utvikle dialog og toleranse. Vi skal òg ha det sterkare inn i den nye skuleleiarutdanninga. Av andre tiltak kan eg nemne gjennomføring av ei forskingsbasert undersøking for å få eit betre bilete av kva som ligg bak dei tala vi har om mobbing. I 2010 vil vi gjennomføre eit nasjonalt tilsyn i skular og hos skuleeigarar for å sjå korleis nettopp dette punktet i opplæringslova vert følgt opp.

Eg er svært oppteken av denne problemstillinga. Som ein høyrer, gjer vi mykje. Det er eit veldig viktig spørsmål som vert teke opp her.

**Per Roar Bredvold (FrP) [12:13:40]:** Jeg takker statsråden for et utfyllende svar.

I Hamar Arbeiderblad fra 25. mars 2009 kan man lese: «Her jager politiet bråkmakere på Katta» – altså Hamar

katedralskole. I tillegg står det: «Vurderer vektere for sikkerhets skyld.»

Det er noe som er fundamentalt galt når noen få klarer å ødelegge skolehverdagen for både elever, ansatte og andre som tilbringer mye av tiden sin på skolen, og ikke minst for foreldre. Det er klart at det må settes inn tiltak. Man kan jo da stille spørsmål ved om lærerne har mistet kontrollen i klasserommet – jeg stiller bare spørsmålet – eller om vi trenger tydeligere rektorer som skoleledere. Jeg viser også til et forslag som Fremskrittspartiet fremmet, Dokument nr. 8:113 for 2006–2007, for å redusere bråk og uro på skolen. Kan statsråden si noe om hvorvidt de som jobber på skolen, har for lite makt – for å bruke ordet «makt» i en positiv betydning?

**Statsråd Bård Vegar Solhjell [12:14:45]:** Lat meg først seie at eg har faktisk besøkt denne skulen, etter den episoden, og hadde då moglegheit til å snakke med både den fylkeskommunale leiinga og rektor om det som hadde skjedd. Eg fekk eit klart inntrykk av at dei var svært opptekne av nettopp den same problemstillinga og å kome vidare med arbeidet.

Eg er heilt einig i at lærarane har autoritet og skal ha autoritet, og dei fleste lærarane vi har, òg i vidaregåande opplæring, er svært flinke – dyktige klasseleiarar og fagleg sterke. Men eg trur vi kan styrkje den funksjonen enda meir, og det er nettopp derfor vi tek tak i lærarutdanninga og rektorutdanninga. Vi må inn i kjernen, nemleg at lærarane har kompetanse på å leie, at rektorane har kompetanse på arbeidet med det. Dette kan vere ein indirekte grunn til den lovendinga som er varsla på måndag, nemleg at vi skal gjere det klart at lærarar skal ha moglegheit til å setje sanksjonar ut i livet der og då, når ordensreglementet vert brote, og at det ikkje må opp til rektor. Det dreier seg om at vi må ha lærarar med meir autoritet, ikkje mindre.

**Per Roar Bredvold (FrP) [12:15:53]:** Jeg takker statsråden for svaret nok en gang.

De årene man går på videregående skole, er kjempeviktige. De er selvfølgelig med på å forme elevene, ungdommen, men de er også med på å stake ut veien videre i livet, enten det gjelder studievalg eller jobbvalg. Så det er klart at årene på en videregående skole er kjempeviktige. Da må den enkelte elev få ro og trygghet i sin hverdag, både i skolen og i skolens nærhet. Jeg håper at vi i fellesskap skal klare å gjøre den hverdagen bedre, og vil gjerne ha bekreftet fra statsråden at han selvfølgelig vil gjøre alt han kan for i dette tilfellet Hamar katedralskole, men også andre skoler som sliter med dette. For det fins også andre skoler som har tilnærmet samme problem i en eller annen grad – det gjelder også ungdomsskoler. Så sent som i går var jeg på et møte på en ungdomsskole hvor det er noen elever som ødelegger for alle de andre. Så det er et forholdsvis stort problem.

**Statsråd Bård Vegar Solhjell [12:16:58]:** Eg trur eg kan slutte meg til det representanten her seier, og bekrefte at for meg er det ei hovudsak å slåst mot mobbing og for

eit inkluderande skulemiljø, der vi unngår at nokon vert plaga, og der ikkje nokon skal øydeleggje for moglegheitene til læring og trivsel for dei mange. Det er eit hovudpunkt at vi skal ha lærarar med ein god fagkompetanse og ei god utdanning, som er trena i å leie ein klasse og hand-

tere vanskelege situasjonar, og som vi gir den autoriteten dei skal ha i skulekvardagen.

**Presidenten:** Stortinget har da ferdigbehandla saka på dagens kart.

Møtet slutt kl. 12.18.

---